Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 290 (14004) | 1972 оной декабриин 10, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮ ХҮНЭЙ ҮГЭ

ТООЛОХО, ХИНАХА, УРМАШУУЛХА

А. КИРСАНОВА,
...үүнын совхозой главна экономист

...үдөө ажахые хүгжөөхэ, колхоз, ...озуудай экономико бэхижүүлхэ, үй...эриинь ашаг үрэ дээшэлүүлхэ та...hүүлэй жэлнүүдтэ парти, прави...ствамнай хэдэн олон хэмжээнүүдые ...лhан, бэелүүлhэн байна. Илангаяа ...ынуудта экономическа хүдэлмэри ...аруулха, хүдөө ажахын хүдэлмэри...эдэй экономическа эрдэм баяжуул...үүдалнуудта анхарал ехээр табиг...гээшэ.

...энэй аша үрые манай совхозой ...л дээрэhээ хаража болохо. Совхоз...аймаг, республика дотороо томо ...ынуудай нэгэн юм. Эдлэдэг газар... 52 мянган гектар, тэрэ тоодо 24 ...гаран гектар таряалан, 25 мян... гектар сабшалан, бэлшээри болоно. ...оздомнай 4 отделени, hү haалини ...гүүртэ, бодо малай 44 гүүртэ, 27 ..., тракторно-таряан ажалай 6 ...ада бии. Ороохо таряа, үбhэ ногоо... ургаха сагынь тон богони. Хэды ... байбашье, совхознай гурбадахи ... ашаг үрэтэйгөөр, олзотойгоор ...а байна. Энээнине имагтал тоо ...элэй, хиналтын, экономическа ...лмэри наринаар ябуулhанай аша ...гэжэ хэлэхээр.

...рим хүнүүд экономистнуудые каби... hуудаг хүдэлмэрилэгшэд, тиимэ...дэнэр үйлэдбэридэ юун ехэ туhа ...хэ hэм даа гэжэ hанадаг хэбэртэй ...аг. Энэ hанал бодолтой эбсэхын ...гүй. Экономистнууд кабинедтэ ...нгаа хажуугаар үйлэдбэри дээ... ябажа, хүдэлмэриин дүнгүүдые ...лжэ, ажахынгаа байдалые альган ...о мэтэ хаража байдаг, тэрэнние ...үрөөрнь ударидажа байдаг хүнүүд ...гэжэ сэхэ хэлэхэ байнаб.

...энэ совхоздо 14 жэл, тэрэ тоодо ...экономистаар табан жэл ажалла... Совхозой главна бухгалтераар ...на Базаровна Цыреторова 28 жэл ...пэ. Энэ хугасаа соо экономическа ...лмэри гуримшуулха гэжэ яhала ...оhон байнабди.

...вхоздоо экономическа хүдэлмэри ...аруулхын тула нэн түрүүн үйлэд...н бүхы хубинуудые ажахын тоо...о оруулжа захалаа hэмди. Түрүү...ээ 1966 ондо хонишодой бригада... ажахын тоосоондо оруулагдаhан ...Удаань бусад hалбаринуудта энэ ...үүлэгдээ.

...л бүри ажахын тоосоото бригада, ..., отара, коллектив бүхэндэ үй...эриин түсэб, гаргашын лимит хүр...дэг байна. Үйлэдбэриин түсэб до...ды шэнээн продукци абахаб, хэ...олгой малтай байхаб, тэрээндэнь ...түхэрнгэй гаргаша хэгдэхэб гэжэ ...хойлогдодог гээшэ. Мүн продук... центнер бүхэнинь ямар үнэ сэн...айхаб гэжэ тодорхойлогдодог. Эдэ ... совхозой жэлэй үйлэдбэриин-фи...а түсэбтэй нягта холбоотой бай... Тингээд жэлэй эсэстэ абаhан про...шень тооложо үзөөд, гаргашынь ... ехэ гү, али бага болгогдодог

...од ажахын тоосооной түсэб, дүүба...ргэхэ гээшэ миил ехэ хүдэлмэриин ...гээшэ. Энэ түсэбэй дүүргэлтын ...hоо саг үргэлжэ, hара бүхэндэ хи... байха, саг дары хэмжээ абаха ...ухала гэжэ тоолодогбди. Иимэ хи... табилгада совхозой экономическа ...элгын бюро ехэ туhа хүргэдэг ...

...номическа шэнжэлэлгын бюро 21 ...э бүридэнэ. Энэ бюро ажахын ...ото бригадануудай хүдэлмэриие ...аг, продукци абаха даабари хэр ...эдэнэб, мүнгэ зөөри хэр зүбөөр ...шалагданаб гэжэ шалгадаг уялга... Бюрогой гэшүүд квартал бүхэндэ ...удаа даалгагдаhан бригада, гүүр... таранuудаараа ябажа, хүдэлмэ...ь, ажахын тоосооной түсэбэй дүүр...э шэнжэлжэ үзөөд, бодото хэмжээ ... заншалтай. Тингэжэ совхозой хү...рилэгшэдые, мэргэжэлтэдые эко...еска хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр ...дуулха, тэрэнние өөhэдынь хүдэл...н нэгэ хуби гэжэ ойлгуулхые ...огшобди.

...рдохёор, ажахын тоосоондо ороhон ...ктивүүдтэ тэрэнэй ушар удхые, ...үйые элеэр харуулжа үгэхэ гээшэ... шиидхэхы удха шанартай байха ...Мүнөө үедэ совхозой хүдэлмэри... бүхэн энээниие ойлгодог болоо гэ...лэхээр.

...шээнь, ахалагша хониншон Очир ...Доржиев ажахын тоосооной даа...е дүүргэхэ гэжэ үдэр бүхэндэ hа... табижа ябадаг. Илангаяа үлүү ...гаргаша хэхэгүй, совхозhоо аба...уhаламжаяа наринаар тооложо ... Малай байра заhабарилха жэжэ ...хүдэлмэриие өөрөө хэдэг, тэрэнэй ...э абадаггүй. Элдэб жэжэ зэр ...үүдтээ эзэн ёhоор хандажа, олон ... хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Ахалаг...ниншон отарада хэды шэнээн тэ...уhа асарааб, хэды модоной газар...эгөөб гэжэ наринаар тэмдэглэдэг ...тай. Механизаторнуудта хэhэн хү...рөэ дээгүүр тоолуулха арга олго... Мүн ахалагша хониншон Илья

Климов, hаалинн фермые даагша Цыбан Жалсанов, үхэршэн Радна Будаев болон бусад үйлэдбэрингөө түсэб амжалтатайгаар дүүргэдэг, мүнгэ зөөриеэ горитой алмадаг дүршэлтэй.

Ажахын тоосоото коллективүүдтэ жэлэй дүнгөөр алмаhан мүнгэ, зөөриинь 40 процент үгтэдэг байна. Энэ хүдэлмэришэдые ехээр урмашуулдаг, хойшодоо мүнгэ, зөөридөө нарин нягтаар хандадаг болгодог байха юм. Жэшээнь, продукци абалгада гаргашалагдаха мүнгэ зөөриеэ алмаhанай түлөө 1970 ондо 8553 түхэриг, 1971 ондо 12.168 түхэриг хүдэлмэришэдтэ түлэгдөө hэн. Энэ жэлдэ 15 мянгаад түхэриг хүнүүдтэ үгтэхөөр багсаагдана.

Д. Доржиевай хүтэлбэрилдэг hаалиин фермын коллектив нёдондо центнер hү абахадаа 13 түхэриг 53 мүнгэ гаргашалаа. Түсэбэй ёhоор 14 түхэриг 44 мүнгэ гаргашалагдаха байгаа. Мүнгэ зөөреэ алмаhанай түлөө фермын коллективтэ 1006 түхэриг үгтэhэн байна. Мүн энэ жэлдэшье тэдэнэр мүнгэ зөөреэ ехээр алманхай. Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоо hаа олон.

Ажахын тоосоо амжалтатайгаар хэрэглэхын тула совхоздо тоо бүридхэл, бухгалтериин тоосоон заахашье гээгдэхэ ёhогүй. Отделени бүхэндэ эхин шатын тоо бүридхэл илангаяа hайнаар табигдаха ушартай. Энэ талаар маанадта гомдол байхагүй. Совхозой бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд бүхы тоосоогоо саг соонь гаргадаг, кварталай баланс шэнэ hарын 12—15-да гаргагдаад лэ байдаг юм. Энээниие түйлахын тула тоо бүридхэлдэ оньhото машинанууд хэрэглэгдэнэ. Совхоздомнай машинаар тоо бүридхэдэг станци байгуулагдаhаар хоёр жэл болонхой. Мүнөө үедэ жолоошодой автомашинаар ажаллаhан замай дэбтэрнүүд, хүдэлмэришэдэй салин хүлhэ тооложо гаргаха хэрэг оньhожоруулагданхай. Энээнэй ашаар тоо бүридхэдэг счетоводууд үсөөн болгогдоhон, бухгалтериин хүдэлмэри урагшатай болоо гээшэ.

Тингэжэ бригада, гүүртэнүүдэй, отарануудай хүдэлмэриин дүн hара бүри гаргагдажа, экономическа баланс квартал бүхэндэ тодорхойлогдожо, тусхай бюллетень барлагдажа, ажахын тоосоото коллективүүдтэ эльгээгдэдэг гуримтай. Энэ ушарта коллектив бүхэн өөhэдынгөө тэмдэглэжэ байhан тоое бухгалтериин бүридхэлтэй сасуулжа үзэхэ аргатай байха байна бшуу. Мүн эдэ бюллетенүүд коллективүүдтэ мэнин хүргэгдөөд hаладаггүй, харин совхозой экономическа шэнжэлэлгын бюрогой гэшүүд ерэжэ, малшад, таряашадтай хөөрэлдэдэг, саашадаа продукци абалгаяа дээшэлүүлхэ, мүнгэ зөөриеэ алмаха арга боломжонуудыень элирүүлэлсэдэг заншалтай.

Экономистнуудай хэhэн хүдэлмэриин сэгнэлтэ—үйлэдбэриин үрэ дүнгүүд болохо жэшээтэй. Энэ талаар абажа үзэбэл, совхознай hүүлэй гурбан жэлэй туршада сагай уларилай хэды ехэ бэрхэшээлтэй, хүйтэн, ган гасуур болоошье hаа, жэлээ олзотойгоор дүүргэhэн байха юм. 1970 ондо 170 мянган түхэриг, 1971 ондо—218,5 мянган түхэриг сэбэр олзо оруулагдаа. Байгша ондо энэмнай 277 мянган түхэригтэ хүргэгдэхөөр хараалагдана. Нёдондо ажалай бүтээсэ 18 процентээр дээшэлжэ, хүдэлмэришэдэй салин хүлhэн 8 процентээр ехэ болоhон байха юм. Мал ажалай продукциин өөрынь үнэ сэн жэлhээ жэлдэ доошолно.

Эдэ бүгэдэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлhэнэй, экономическа хүдэлмэри hайжаруулhанай аша үрэ гэжэ сэгнэхээр гээшэ. Саашадаа экономическа хүдэлмэри улам hайжаруулхын тула экономистнуудай мэргэжэл, шадабари дээшэлүүлхэ, экономистнуудые hургаха, түрүү ажахынуудта эльгээжэ байха хэрэгтэй гэжэ hанагдана.

МАЛШАДАЙ, МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ОРОЛСОЕ!

ҮҮСХЭЛЫЕНЬ ДЭМЖЭНЭ

Зэдын аймагай Оёорой совхозой 1-дэхи тракторно-таряан ажалай бригада hүүлэй хэдэн жэлэй туршада талха таряанай ургаса дээшэлүүлхэ талаар hайн дүнгүүдые түйладаг болоо юм.

Энээнэй түлөө бригадын гэшүүд хэдэн жэл удаа ехэ оролдолго гаргажа, газараа шанартайгаар элдүүрилдэг, нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ хамагhаа урид оруулжа эхилhэн байгаа. Гушаад жэлдэ механизатораар хүдэлжэ ябаhан дүй дүршэл ехэтэй коммунист Д. Т. Бадмаев энэ бригадые ударидана. Хабарай тарилгын үедэ, намарай хуряалгын хаhада техникэсэ hаадгүйгөөр хэрэглэхын түлөө заhабарилгын хүдэлмэриие шанартайгаар, өөhэдынгөө гараар хэдэг гуримтай. Удаа тээнь газар элдүүрилгын, тарилгын, ургасын хойноhоо харууhалгын, тиигээд хуряалгын хүдэлмэринүүдэй үедэ бригадын гэшүүн бүхэн хэжэ байhан ажалайнгаа шанар, бүтээсэ тухай онсо харюусалгатай байдаг. Таряа хуряалгын дүүрэмсээр полинуудаа hолоомоhоо сүлөөлөөд, намарай эртын паар ехээр хахалдаг болоhонhоо хойшо ургаса дээгүүр абадаг болообди гэжэ бригадир нүхэр Бадмаев хэлэнэ. Жэл бүри 400 гектар тухай газар паарлагдажа, 700—750 гектар хүрэтэр намарай паар хахалагдана.

Энэ жэлэй байгаалиин уларилай хэдышье таарамжагүй байгаа hаа, тус бригадынхид ургасаяа үерhөө абарха, унаhан таряа гээлтэгүйгөөр хуряаха талаар ехэ оролдолго гаргажа, гектар бүриhөө 11,6 центнер ороохо абажа, аймаг дотороо тракторно-таряан ажалай бригадануудай социалис мүрысөөндэ хоёрдохи hуури эзэлжэ, Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ юм. Мүн бригадир нүхэр Доржо Тугмитович Бадмаев өөрөө аймагай механизаторнуудай мүрысөөндэ илагшадай зэргэдэ оролсожо, партиин райкомой, аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа.

Мүнөө тус бригадынхид тракторнуудые, хүрьhэ элдүүрилдэг, тарилгын, мелиорациин болон бусад техникэ hайн шанартайгаар, бэлзорhоонь урид заhабарилжа, тэдэниие ашаглалга hайжаруулха тухай Түнхэнэй аймагай механизаторнуудай абаhан социалис уялгануудые, үүсхэлые ехээр hайшаан дэмжээд, өөhэдынгөө бригадын хүдэлмэриие бүри hайжаруулха, ерэхэ жэлэй туршада улам hайнаар хүдэлжэ, энэ жэл аймаг доторoo эзэлhэн 2-дохи hуурлhаа урагшаа ороxo зорилго табиба.

Д. АЮШЕЕВ.

НАГ ШЭБХЭ ПОЛИДО ГАРГАНА

Наг шэбхэ таряалан, сабшалан дээрэ гаргаха габшагай hара аймаг дотор октябриин 20-hоо ноябриин 20 болотор соносхогдоhон байгаа.

Нютагай үтэгжүүлгэ таряалангай газар, нуга сабшалан дээрэ гаргаха хүдэлмэридэ Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Заганский», «Путь Ленина» колхозууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хараалагдаhан даабаряа дүүргэжэ шадаа.

Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд hарын туршада 6000 тонно наг шэбхэ зөөхэ түсэбтэй байhан аад бүхыдөө 6078 тонно гаргаа. Тэрэнэйнь 400-нь поли дээрэ, 2752 тонно нуга сабшалан дээрэ зөөгдөө.

Наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэриин эршые саашадань бүри шангадхажа, 1973 оной үндэр баян ургасын бата үндэhэ hуури табиха гэhэн зорилгоёо аймагай ажахынууд яhала hайнаар дүүргэжэ байна.

М. ЦЫРЕНОВ.

МҮРЫСЭХЭДЭ УРМАТАЙ

(Улаан-Үдын аймагай „Коммунизм" колхозой hаалиин гүүртые даагша Николай Бимбаевич ПУРБУЕВАЙ хөөрөөнhөө)

Хэнэйшье мэдэхээр, мүнөө үедэ мал ажалаа дам саашадань улам хүгжөөжэ, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлhэнэй ашаар тарган мяха, hү, нооhо элбэг дэлбэгээр абажа, гүрэндэ худалдаха харюусалгатай зорилгонууд малшадай урда табигдаад байна гээшэ. Тиин энэ холын хараатай түсэбөө сүм дүүргэжэ, оронойнгоо олон түмэн ажалшадые эдеэ хоолой зүйлөөр хүсэд хангаха хэрэгтэмнай түрэл парти, гүрэн түрэмнай горитойхон анхаралаа хандуулна гэжэ тэмдэглэлтэй. Ушарынь хадаа, тээмэндэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС-эй 1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тогтоол баталан абажа, урма зоригыемнай улам бадараагаа.

Социалис мүрысөөн гансашье олоной хүсэ элсүүлжэ, эдэбхи үүсхэлыень батадхадаг бэшэ, мүн шэнэ түрүү онол аргануудые, дүй дүршэл элирүүлдэг гээшэ. Тиимэhээ энэ дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөн алишье талаараа аша туhатай, хараалагдаhан түсэб, уялгаяа сүм дүүргэлгэдэмнай горитойхон нүлөө үзүүлхэ байhаниинь мэдээжэ. Энээниие hайн мэдэhэн манай гүүртын hаалишад, малшад үбэлэй hарануудта үнеэн бүриhөө 1250 килограммhаа бага бэшэ hү hаахаар республика доторoo үүсхэл гаргаhан Хягтын аймагай Алтайн совхозой hаалишадай уряае нэгэн hаналтайгаар дэмжэжэ, долоо hарын туршада үнеэн бүриhөө 1500 килограмм hү абахаар шэнэ социалис уялга абаhан байна. Тиин энэ уялгаяа сүм дүүргэхын тула манай гүүртын коллектив нэн түрүүлэн үбэлжэлгэдөө эмхитэй hайнаар бэлдэжэ, ушардаг али бухы дутагдалнуудаа тэрэ доронь усадхаhан юм.

Мүнөө гүүртэдэмнай бүхыдөө 170 үнеэн харууhалагдана. Намартаа хүйтэржэ эхилхэтэй адли үнеэдээ дулаан байрадань байлгажа, тус бүридэнь сүүдхэдэ 1 килограмм үбhэ, 2 килограмм талха таряанай зүйл, сенаж, 10—15 литр барда эдюулнэбди. Тиихэдэ килограмм hүн бүридэ 300 грамм ороохо таряанай зүйл нэмэлтэ тэжээл болгогдон үгтэдэг. Тэрэниинэнь хэршэгдэhэн 3 килограмм hолоомонтой холижо, ууралда дэбтээгээд үнеэдээ хооллуулнабди. Ингэжэ зооветмэргэжэлтэдэн зохёоhон рационой ёhоор эдеэлүүлхэдэ hү hаалимнай нэгэ хэмдээ ябажа байна.

Саашадаа үбэлжэлгын үедэ үнеэдэйнгээ ашаг шэмэ доошолуулхагүйн тула зарим тэды хэмжээнүүдые хараалжа байнабди. Жэшээнь, тугаллаха дүтэлhэн, мүн тугаллаhан үнеэдтээ шэмэтэ тэжээл үгэнэбди. Тиихэдэ малайнгаа тэжээлэй цэхые дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгэжэ, хэршэгдэhэн hолоомоёо үнеэдтээ хүсэд хүрэхөөр буйлуулха байнабди. Богонёор хэлэхэдэ, бии байгаа тэжээлээ гамтайгаар гаргашалhанай ашаар hү hаалияа доошолуулангүй, хараалагдаhан түсэбөө, абаhан уялгаяа саг болзортонь дүүргэхэл хүсэлэнтэйбди.

Манай гүүртын коллектив жэлэй эхинhээ хойшо бүхыдөө 3276 центнер hү hаажа, 10 hарынгаа түсэб хаhа сагтань бэелүүлээ. Тиихэдэ үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1920 гаран килограмм hүн абтаhан байна. Фермымнай hаалишад байгша ондо үнеэн бүриhөө 2150—2200 килограмм hү haaxa түсэбтэй юм. Түрүү hаалишад Мария Аюшеевна Цыренжапова, Дора Ухнаевна Максимова, Мария Доржиевна Пурбуева гэгшэд жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 1915—2619 килограмм hү hаажа, урдахи зорилгоёо болзорhоонь урид дүүргээ. Гадна эдэ hаалишаднай жэлэй туршада үнеэн бүриhөө 2300—2600 килограмм hү hааха уялга абаhан юм. Тиин жэлэй дүүрэтэр энэ уялгануудынь лаб бэелүүлэгдэхэл байха гэжэ найдалтай.

Фермын hаалишадай дунда социалис мүрысөөн үргэноор дэлгэрэнхэй юм. Хэhэн ажалайнь дүнгүүд квартал, hара бүридэ согсологдожо, шалгарагшадынь урмашуулагдадаг байна. Мүнөө үнеэднай hаял тугаллажа захалаа. Энэ декабрь, январь hарануудта 60 үнеэн тугаллахаар багсаагдана. Ингээд лэ үнеэдэйнгээ тугаллажа захалхада, hү hаалимнай эрид дээшэлхэ.

Үдэр хоногууд улам түргөөр үнгэржэ, табан жэлэймнай хоёрдохи жэлэй эсэс бүри дүтэлжэл байна гээшэ. Тиин гүүртымнай hаалишад малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, үбэлэй үедэ hү ехээр hаажа, абаhан уялгаяа сүм дүүргэхын түлөө хамаг хүсөө элсүүлэн оролдожо байна.

ШЭНЭ ТАСС hОНИН

ПРОЛЕТАРСКА hАНАЛ НЭГЭДЭЛГЫН ТУГ ДОРО

Совет-чилиин хани барисаанай митинг „Станколиния" гэжэ заводто болобо

Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде, арадай нэгэдэлэй правительствын гэшүүд «Станколиниин» — Москвагай тусхай станогууд болон автомат лининүүдэй заводой коллективтэ декабриин 8-да айлшалаа.

Өөрынгөө оронние революционно ёhоор шэнэдхэн хубилгахын түлөө арадайнь шэн зоригтойгоор ажаллажа байhан Латинин Америкын Республикын түлөөлэгшэдые СССР-эй ба Чилиин гүрэнүүдэй тугуудаар, совет-чилиин хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулhан транспарантнуудаар гоёон шэмэглэгдэhэн цехүүд болон корпусууд соогоо ниислэлэй энэ түрүү предприятиин хүдэлмэрилэгшэд хани халуунаар угтаа.

Предприятиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта нүхэр Сальвадор Альенде заводой цехүүдтэ ороо.

Совет-чилиин хани барисаанай митинг автомат лининүүдые хабсаргадаг цех соо болоо. Чилиин Республикын Президент ба арадай нэгэдэлэй правительствын гэшүүдтэй хамта КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай Нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, Станок бүтээлгын ба инструментальна промышленностиин министрэй нэгэдэхи орлогшо А. А. Павлов, СССР-hээ Чилиин Республикада байдаг элшэн сайд А. В. Басов болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд трибуна дээрэ байлсаа.

Профсоюзай заводской комитедэй түрүүлэгшэ В. И. Романов митингые нээhэн байна. Нүхэр Альенде болон республикын правительствын гэшүүдые халуунаар амаршалхадаа, предприятиин хүдэлмэришэд ба алба хаагшад бүхы совет арадтай хамта Чилидэ боложо байhан үйлэ хэрэгүүдэй хойноhоо анхаралтайгаар ажаглан харана гэжэ тэрэ тэмдэглээ, ангиин талаар өөhэдынгөө нүхэдэй туhаламжые абахабди, СССР-эй хүдэлмэришэдэй хубилашагүй талархалгые хүлеэхэбди гэжэ энэ хани барисаата оронноймнай хүдэлмэришэд, ажалша таряашад, бүхы ажалшад хүлеэжэ шадаха гээд мэдүүлээ.

Чилиин Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүдэй аялган цех соо зэдэлээ.

Коммунис ажалай ударник, слесарь Р. С. Матюхин да үгэ үгтэбэ. Ангиин талаар Чилидэхи манай ханинар оронойнгоо социальна дэбжэлтын түлөө хэлбэришэгүйгөөр тэмсэлшэд болоно гэжэ совет хүдэлмэришэд мэдэнэ гээд тэрэ хэлээ. Пролетарска интернационализм өөhэдымнай ажабайдалай, өөhэдымнай ажалай ба тэмсэлэй таhаршагүй хубинь гэжэ Советскэ Союзай ажалшад хододоо тоолодог байгаа, тоолоhооршье. Эгээл иимэhээ эб найрамдал, уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байhан арадуудта туhалха зорилгоор манай түрэл Коммунис партиин, Совет правительствын бэелүүлдэг политикые манай заводой хүдэлмэрилэгшэд халуунаар, нэгэн hаналтайгаар hайшаана.

Заводой механическа цехэй комсомолой эмхиин секретарь Надежда Артамонова предприятиин залуушуулай зүгhөө айлшадые халуунаар амаршалhан байна.

Чилиин Ажалай ба социальна хангалгын министр Луис Фигероа митинг дээрэ үгэ хэлээ. Чилиин арад демократическа хүгжэлтын замда ороо. Үгытэй ядуу, гээгдэнги байдалда эсэргүүсэн, экономическа дулдыданги байдалhаа гарахын түлөө бидэнэр тэмсэнэбди. Чилиин арадта, Чилиин правительствада талархадагайтнай түлөө таанадта, Советскэ Союзай бүхы ажалшадта, КПСС-тэ бидэнэр баясхалан хүргэнэбди. Монополинуудта эсэргүүсэн, эб найрамдалай, хани барисаанай, уласхоорондын талархалай түлөө хэгдэдэг тэмсэлдэ Чилиин эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байhанда, таанад этигэн найдажа шадаха байнат гээд тэрэ хэлээ.

Удаань суглаарагшадай зүгhөө халуунаар угтагдан, Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде үгэ хэлэhэн байна. Чилиин арадта туhаламжа ба дэмжэлгэ үзүүлhэнэйнь түлөө Советскэ Союзда тэрэ баясхалан хүргөө. Пролетарска интернационализм гээшэ ямар удхатайб гэжэ таанад, ленинскэ заншалнуудые үргэлжэлүүлэгшэд, hайнаар мэдэнэт. Энэ талархалгын түлөө дэлхэйн бүхы революционно арадууд Советскэ Союзда баясхалан хүргэнэ гээд Президент хэлээ.

Советскэ Союзда байха үедөө нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный болон А. Н. Косыгинтай, Советскэ Союзай бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хэлсээ хэхэ аргатай байгааб. Энээнэй түлөө тэдэнэртэ гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэнэб гээд Сальвадор Альенде үргэлжэлүүлэн хэлэhэн байна.

Энэ митингдэ хабаадалсахадамни, намда ехэ аятай байна. Таанадаар дамжуулан, заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые, Москвагай ажалшадые, мүн Советскэ Союзай бүхы ажалшадые бии амаршалнаб. Маанадые аха дүү ёhоор, хани халуунаар угтаhан тухайтнай түрэл орондоо бусаад байхадаа, өөрынгөө ороной хүдэлмэришэд, таряашад болон студентнүүдтэ хөөрэжэ үгэхэб.

СССР-эй хүдэлмэришэн ангиин түйлалтанууд, бүхы Советскэ Союзай түйлалтанууд, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалхаар Совет ороной шиидэнги байлга хадаа өөhэдыгөө сүлөөлхын түлөө арадуудай хэдэг тэмсэлдэ туhалдаг агуу ехэ дүхэм нүхэсэлнүүд болоно. Советскэ Союзай хүсэтэй байха тудам дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалагдаха. Тиигэжэ дайнай аюул бага болгогдохо гэhэн этигэл найдабари бүри ехэ болохо байна. Советскэ Союзай ажалшадай амжалтанууд, тэрэшэлэн бүхы социалис оронуудай түйлалтанууд бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы орон нютагуудта hайшаалтай дуратайгаар хүлеэгдэдэг байха юм.

СССР-тэ минии айлшалга, тэрэшэлэн нюураараа уулзажа тогтоогдоhон холбоо барисаан совет ба чилиин арадуудай хоорондохи хани барисаае улам гүнзэгырүүлхэ гээд Чилиин Президент үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

«Станколиния» гэжэ заводой директор В. А. Ермаков дурасхаалта бэлэгые — предприятиин бүтээн гаргадаг автомат-станогой македые Сальвадор Альендедэ барюулаа.

(ТАСС).

АМЖАЛТА ТУХАЙДАА ЭЛИДХЭБЭ

...Үдын авиационно ...СССР-эй 50 жэлэй ...юулагдаhан баяран ...болобо. Заводой соё...ланда хүдэлмэри...женернүүд, техни...а хаагшад олоороо ...

...глаан дээрэ ССР ...байгуулагдаhаар 50 ...тухай элидхэл пар...комой нэгэдэхи сек...хэр А. У. Модого...

...ионно заводой кол... заводой барилга...ын управлениин ...нтоновичой хүтэлбэрилдэг бригадада КПСС-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаба. Мүн шэнэ табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө үүсхэл гаргаhан Ф. И. Солдатовай хүтэлбэрилдэг коллективтэ, «Рассвет» гэжэ соёлой байшангай «Байгалай туяан» гэжэ арадай ансамбльда болон бусад коллективүүдтэ партиин обкомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков, партиин Железнодорожно райкомой секретарь Л. Л. Болдонов авиационно заводой хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженернүүд, техникүүд болон бусад хүдэлмэрилэгшэдые ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойгоор дашарамдуулан амаршалба. Энэ заводой түрүү хүнүүдтэ, мастернуудай коллективүүдтэ, цехүүдтэ партиин горкомой, райкомой Хүндэлэлэй грамотануудые барюулhан байна.

Авиационно заводой директор, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат С. И. Исаев заводой алдар солын дэбтэртэ бэшүүлхэ үнэншэлгэнүүдые түрүү цехүүдэй коллективүүдтэ барюулба.

Баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Советскэ правительствада эльгээгдэхэ бэшэг баталан абаа.

Ажалай Улаан Тугай ордено авиационно заводой коллективэй парти, правительстводаа элидхэхэ юумэн бии. Юуб гэхэдэ, заводой коллектив энэ жэлэй юhэн hара соо түсэбhөө гадуур продукци худалдаа, ажалай бүтээсэ 10,3 процентээр дээшэлүүлээ, гол шухала продукциин өөрын үнэ 15,5 процентээр хямдаруулаа, 339 мянган түхэригэй олзо түсэбhөө гадуур оруулаа.

Эхэ оронойнгоо ямаршье даалгабари бэелүүлхээр бэлэн, 9-дэхи табан жэлэй түсэб боолзорhоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байhан тухайдаа авиационно заводой коллектив элидхэhэн байна.

Баярай суглаанда хабаадагшад hүүлдэнь аха дүү Яхадай республикын артистнуудай концерт хараба.

Н. ФЕДОРОВ.

Чилиин Президент—МГУ-гай хүндэтэ доктор

Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде Москвагай М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ гүрэнэй университедэй студентнүүд, аспирантнууд болон багшанараар декабриин 7-до хани халуунаар угтагдаба. МГУ-гай хүндэтэ докторой дипломые Чилиин гүрэнние толгойлогшодо барюулгада зорюулагдаhан баярай суглаан ленинскэ хадануудта, университедэй ехэ зал соо болоо.

(ТАСС).

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо

БАЯСАНАБ, ОМОГОРХОНОБ

Манай газетын „БИ—СОВЕТ ХУНБИ" гэһэн гаршаг-анкетын асуудалнуудта 1930 онһоо КПСС-эй гэшүүн, Хориин сельсксэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшээр олон жэлдэ хүдэлһэн, мүнөө тусхайта пенсионер Д. Ц. АЮШИН харюусана.

1. Совет хүн. Тэрэнэй эгээл һайн һайхан шэнжэ шанар тухай юу хэлэхэ байнабта?

2. Арадуудай хани нүхэсэл. Энээнии гэршэлһэн ямар жэшээ дурдахабта?

3. Минии хубиин хэрэг—бүгэдын хэрэг. Энэ хадаа совет хүнүүдэй ажабайдалай ёһо заншал болонхой. Та өөрынгөө гү, али танил талынгаа ажабайдалһаа ямар жэшээ харуулха байнабта?

4. Совет хүнби гэһэн омог мэдэрэл хаана, хэзээ, ямар ушарта, танай досоо түрэһэн байнаб?

5. Ёһотой совет хүнэй абари зан, шэнжэ шанар харуулһан өөртэйтнай гү, али танилтайтнай тохёолдоһон ушар тухай хэлэжэ үгыт?

6. ССР Союзайнгаа 50 жэлэй ойе ямар амжалтануудаар угтахаяа байһан эрмэлзэл, найдалнууд тухайгаа хөөрэхыетнай уринабди.

* * *

1 Энэ асуудалда харюу болохо жэшээнүүд, бодото баримтанууд барагдашагүй аао даа. Совет засагай мүндэлһэн сагһаа хойшо манай Эхэ орондо бэелүүлэгдэһэн экономическа, социально-ажаһуудалай, соёл болбосоролой асари ехэ хубилалтанууд хадаа имагтал би совет хүнби гэһэн омогорхол түгэс, урдань үзэгдөөгүй шэнэ шэнжэ шанартай болоһон лэ хүнүүдэй эдэбхитэ хүсэлөөр, баатаршалгата ажал хэрэгээр туйлагдаһан байна гэжэ ойлгогшоб. Багша Ленинэй гүн сурталаар нэбтэрһэн, Коммунис партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэреэр шууд зоригжоһон хүнэй шэнжэ шанар иимэ суранзан хүсэтэй, далайса ехэтэй, эрмэлзэл түгэс байна ха юм даа.

Совет хүнэй һайн һайхан шэнжэ шанар! Үнэн сэхэ сэдьхэл, түрүү үзэл бодол, габшагай ажал, урагшаа шармайһан эдэбхи үүсхэл, ниитын ажал ябуулга—эдэ бүгэдэл совет хүнэй һайн һайхан шэнжэ шанарые гэршэлхэ ёһотой гэжэ хэлэхэ байнаб. Ударник, стахановец, ажалай түрүүшүүл, коммунис ажалай ударник, отличник, хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд —бултадаал совет хүнэй ямар зэргын шэнжэ шанартай байһыень тодорхойлһон үгэнүүд. Мүнөө «зуутан», «мянгатан», «хоёр мянгатан» гэжэ хэлсэдэг болонхой. Эдэ үгэнүүд малшадай шэнжэ шанарые гэршэлэн, солыень дуудаһан магтаал.

Энэ талаар нэгэл хүнэй нэрэ дурдаһуу. Зоя Жамсаранова минии нютагай айлай басаган. Эхэ, эсэгынгээ ажалай уг залгамжалһан, комсомолой хүмүүжүүлһэн, эрдэм һургуулишье шудалһан хонишон мэргэжэлтэй басаган. Совет хүнэй һайн һайхан хамаг шэнжэ шанарые бэедээ багтааһан басаган. Коммунист, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ажалай Улаан Тугай орденой кавалер.

2 Манай орон дотор арадуудай багашье, ехэшье үндэһэ яһатанай хани нүхэсэл хадаа ямаршье буладһаа хатуугаар шэрээгдэнхэй гээшэ ха. Арадууд хоорондын хани нүхэсэлэй иимэл хатуу, бата бэхи, хумхиин тооһоноойшье зэргээр түгдэршэгүй байһан лэ туладань манай Эхэ орондо харата муухайгаар, гэб гэнтэ добтолжо ороһон немец фашис булимтарагшадые өөрынь уурхай соо оруулжа, бидэ дараа бэшэ гүбди. Дайсанай Москвада ойро хүрэжэ ерээд, Волго мүрэнэй эрьедэ тулаад байхадань, тэдэнэй саг зуура эзэлһэншье газарта үлэһэн, фронтһоо аяар холо оршоһоншье арад зон одоо хосоробди гэжэ гараа үргөө һэн гү? Үгы даа. Бүри хороёо бусалжа, бүхы хүсэ шадалаа зангидан, бата жагсан, аяар дүрбэн жэлэй хугасаада тэмсэжэ, илалта туйлажа шадаа һэмнай. Энэмнай томо үйлэ хэрэгһээ абтаһан жэшээ.

Мүнөөнэй үеыншье байдал хараад үзэел даа. Урдань хада, минии бага байхада, мүн хожомоо дүшөөд он болоторшье хүдөөдэ холисогүй шахуу ород дэрээбэн, буряад тосхонууд оршодог һэмнай. Теэд мүнөө ямар гээшэб? Һонин бэд даа. Минии түрэһэн Байсын Үбэрэй буряад, Анаагай, Үртөөгэй, Хориин ород айлнууд хамтаржа, нэгэ ажахы болонхой, али зэргын эбтэйгээр, аха дүү шэнги хамтынгаа зөөри баяжуулан ажаһуунаб.

Ленинскэ национальна политикын бодото бэелэл, ССР Союзай хани барисаатай бүлэ гэдэгнай энээн дээрэһээ харагдана гэжэ өөрынгөө сэдьхэлдэ бодогшоб.

3 Мүнөөшни өөрынгөө хара хуби хараһан ганса нэгэн абаһаар лэ нүхэдтөө, айл аймагтаа шортоо шоо үзүүлээд, олоной энеэдэн болоод лэ һалашахал даа. Тиимэ байха ёһотойшье. Хүн бүхэн ямар нэгэн хүдэлмэри хэхэдээ, уялга дүүргэхэдээ энэмнии хамтын, бултанай хэрэг гэжэ ямаршье сагта бодожо ябадаг болонхой. Бэе бэедээ туһалалсаха, дүй дүршэлөө халан абалсаха, мүрысэн ажаллаха гээшэмнай мүнөө үеын хүн бүхэнэй ажабайдалай ёһо заншал болон мүнхэжөө гээшэ. Жэшээнь, үбэлэй түлэг һаари хүйтэнэй үедэ колхоз, совхозуудта хурьгад «адхардаг». Аймагай түбһөө гү, али городһоо хүнүүдэй ошожо, тэрэ хэсүү сагта хонишодто туһаламсаагүй һаа, юун бололтойб. Нэгэл айлайхи, үнэндөө, умсынхи шэнги 20—30 хонитой байна бэшэ, харин 500—600 толгой хүрэтэр харууһална, түрүүлнэ ха юм. Хурьга абалга, түлжүүлгэ нихэдээ бүгэдэнэй хэрэг болоно бшуу. Иимэ ушар үбһэ, таряа хуряалгын үедэ баһал үргэнөөр эмхидхэгдэдэг.

Бэе бэедээ туһалалсан харилсаха ушар хүнүүд хоорондын, коллективүүд хоорондын ажабайдалда захагүй боложол байдагынь харахадаа баясаха, омогорхоһоо бэшэ ондоо юун байлтайб. Энэ асуудалаар жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа захадань хүрэхэгүйш. Минии урда үгэ абаһан уншагшад яһала һонирхолтой юумэнүүдые тэмдэглээ.

4 Хориин таряашан залуушуулай һургуулида һуража байхадаа, 1924 ондо комсомолдо ороһон хүнби. Бага ябахадаа. Тиибэшье тэрэл сагһаа ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалсажа эхилһэн хүнби гэжэ намтар соогоо тэмдэглэдэгби. Улас түрын һуралсал ударидаха, нютагайнгаа хүнүүдые нэгэ айлда суглуулжа, тэдэндээ зүжэг наада харуулха, ехэ наһатанда ном зааха гэхэшэлэн хэхэ юумэмнай олон лэ агша бэлэй. Тиигэжэл ябахадаа нютагтаа шэнэ совет засаг бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ гэһэн залуу наһанай эрмэлзэл, совет хүнби гэһэн омогорхол түрэһэн байгаа бэзэ.

Удаань хамтын ажал эмхидхэхэ ехэ хүдэлмэри дэлгэрһэн ааб даа. Тэрэмнай 1929 оной эсэс багһаа эхилһэн ехэ хэрэг. Худан Бэлшэрэй үгытэйшүүлые суглуулжа суглаа үнгэргэһэн бэлэйбди. Түрүүшын артель эмхидхэлсэһэнээ яагаад марталтайб даа. Тэрэ үеын хүдөөгэй эдэбхитэдэй ажал ябуулгада сухаришагүйгөөр хабаадалсаһанаймни аша үрэнь юуб гэхэдэ, 1930 ондо КПСС-эй гэшүүндэ минии абтаһан ушар болоно.

Совет хүнби гэһэн ехэ омог мэдэрэл мүн сэрэгэй албанда ябахадмни түрэһэн байха. Ушарынь хадаа минии сэрэгэй албанай ехэнхи сагынь хүршэ, хани барисаата, аха дүү Монголой Арадай Республикада үнгэрһэн юм. Энэ ушарай удха шанар мэдээжэ ааб даа.

5 Ёһото совет хүнэй абари зан, шэнжэ шанар харуулһан ямар нэгэн жэшээ өөрынгөө гү, али танил талынгаа ажабайдалһаа элирхэйлэн хэлэхые дурадханат. Теэд энээн тушаа нэгэдэхи, гурбадахи асуудалнуудта харюу үгэхэдөө тогтоһон шэнги байнаб.

Совет засагай үедэ мүндэлһэн һайн һайхан шэнжэ шанарые, абари зангые уг залгуулхые хүсэдэг гээшэбди. Энэ ехэл һайн юумэн гээшэ. Үри бэень, ёһоороо болоходо, эхэ, эсэгынгээ һайн һайхан хэрэгые үргэлжэлүүлхэ, тэрэниинь мүнхэлхэ гэжэ эрмэлзэхэ уялгатай. Теэд тиимэ гүн сэдьхэлтэйгээр үхибүүдээ хүмүүжүүлжэ шадаа хадамнай тэрэнэймни саашанхи хэрэгынь ямар байха юм гэһэн һэжэг заяандаашье түрэхэ хуулигүй.

Мүнөө хүдөөгэй айлнууд ехэл үнэр баян һуудаг болонхой. Жэшээнь, Анаагай совхозой 3-дахи отделениин хонишон гэр бүлэ Чимитов Цыдендоржотон залуу айлайхи. Бэрхэ малшад. Жэл бүри «зуутан» гэжэ суурхадаг. Энэ жэлдэ 100 эхэ хониин бүриһөө 105 хурьга түлжүүлээ, нооһо хайшалха даабарияа үлүүлээ. Найман хүбүү, басагадай энэ эхэ, эсэгэ хоёр түрэһэн үхибүүдээ һургахадаа, бэрхээр, ажалда дуратангаар хүмүүжүүлжэ байхадань баярлагшаб. Тэдэнэй хэрэгтэ хэрэггүйдэ сагаа үнгэргэжэ ябахыень огто харахагүйш.

6 СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн ехэ һайндэр бүри дүтэлшэбэ. Ажалша коллектив, хүдэлмэрилэгшэ бүхэн энэ һайндэртэ ямар үрэ дүнтэйгөөр хүрэжэ ерэһэнээ согсолжо байна. Хэһэн хэрэг амжалтатай, саашадаа бүтээхэ юумэн хэмгүй ехэ. Эдэл амжалтануудаа бүри арьбадхахын, юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы оролдолгоёо гаргая гэжэ уряалха байнаб. Бишье пенсионерби гээд минии һуухагүй байхаб.

УКРАИНЫН ССР. Житомирско область. Мануильскын нэрэмжэтэ колхозой ажалшад гүрэндэ һү, мяха худалдалгаар жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ, дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Тэдэнэр малшадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаа оролсоо. Энэ зураг дээрэ социалис мүрысөөнэй договор өөһэд хоорондоо баталһан түрүү һаалишадые харанат. Зүүн гарһаа: һаалишад В. Шпирко, М. Рыбак, колхозой зоотехник А. Рыхальский, һаалишад Н. Поприйчук, М. Самченко.

ТАСС-ай фотохронико.

Тоосоото һунгалтын партийна суглаануудһаа

КОММУНИСТ БҮХЭНДЭ ШАНГА ЭРИЛТЭ

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхэ тэмсэлдэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой партийна организаци колхознигуудаа элсүүлжэ шаданагүй гэжэ хэлэхын аргагүй. Колхозой партийна эхин организаци, тэрэнэй бюро бүхы колхознигуудай дунда эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри яһала ябуулдаг байна. Партийна организациин бүридэлдэ ородог 40 коммунистын гушаниинь үйлэдбэриин эгээл харюусалгатай участогууд дээрэ жэшээ харуулан ажалладаг юм. Энэ ажахы гүрэндэ орооһо таряа, һү худалдалгаараа аймаг соогоо хэдэн жэл удаа дараалан түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаһаар. Арба һарын дүнгөөр гүрэндэ һү худалдаха жэлэй түсэб 107 процент, мяха—74,9, үндэгэ—114,9, нооһо—100,1 процент дүүргэгдэнхэй. Һаалишадынь жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һаагаад байна. Полиин ээдшье малшадһаа холо гээгдэнэгүй. Сагай уларилай бэрхэтэн байбашье, энэ жэлдэ ажахын механизаторнууд яһала һайнаар ажаллажа, бараг зэргын ургаса ургуулаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 13,6 центнер орооһон хуряагдаһан, гүрэнэй бэлэдхэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Партбюрогой секретарь К. С. Кононовой хэһэн тоосоото элидхэл, коммунистнуудай хэлэһэн үгэ дуулаад байхада, партийна организациин, тэрэнэй бюрогой хүдэлмэридэ дутагдалай, олон бии байһаниинь мүн элирнэ.

Ажахын гол һалбаринь хадаа таряан ажал болоно. Гектар бүриин үрэжэл дээшэлүүлхэ, тогтууритай баян ургаса абадаг болохо зорилгоор холын хараата агротехническэ хүдэлмэри хүсэдөөр эндэ ябуулагданагүй гэжэ хэлэлтэй. Энэ хэлһэнээ баримталхын тула нэгэ иимэ жэшээ дурдая. Арбан жэлэй урда тээ тус колхоз гектар бүриһөө 18,3 центнер орооһо хуряадаг яһала суутай байһан юм. Хүршэ оршодог «Родина» колхоз тиихэдэ гектар бүриһөө 4.4 центнерээр бага орооһо абадаг һэн. Мүнөө «Родина» колхоз хүршэнэрөө һураггүй холо-ахижа гаранхай.

Теэд орооһото ургамалнуудай ургаса энэ ажахыда яахадаа дээшэлнэгүй, нэгэл хэмдээ шахуу байна гээшэб гэһэн асуудал табигдаха болоно. Гэтэр энээнэй гол шалтагаание элидхэлшэ, тоосоон тушаа түрүүшээр үгэ хэлэһэн нүхэдшье тайлбарилжа үгэбэгүй. Хэдэн хүнэй үгэ хэлэжэ, холуур ойгуур һайса «буудаһанай» удаа хээрэ газаа ходо ябажа хүрилшэһэн шарайтай, хүдэлмэришэ бэетэй, табиндаа дүтэлһэн наһанай хүн үгэ абаад:

— Тракторна бригадын бригадираар би табадахи жэлээ хүдэлмэрилжэ ябанаб. Манай тарялан дээрэһээ гектар бүриһөө 19—20 центнер орооһо ямаршье жэлдэ абажа боломоор гэжэ олон жэлэй ажалай дүршэл дээрэһээ хэлэхэ байнаб. Теэд баян ургаса хуряажа шаданагүй гээшэ бибди? Энээн тушаа Карп Севостьянович элидхэл соогоо ёһоор хэлэлэжэ бираагүй. Минии урда үгэ хэлэһэншье хүнүүд баһал энэ асуудалые тойроод гараа. Орооһо таряа жэл бүри ехээр хуряадаг болохо гэжэ хэлсээ хадаа эндэ газартаа эзэн ёһоор лэ хандаха ёһотойбди. Нэн түрүүн эртын сэбэр, намарай паар шадаал һаа ехээр хахалха хэрэгтэй. Манай бригадын гэшүүд энэ жэлдэ эртэ хахалһан сэбэр паар дээрэ хэһэн тарилгаһаа гектарай 20 центнер, тиихэдэ намарай паар дээрэһээ 18 центнер орооһо абаа. Харин хабар хахалжа тариһан полиһоо минии 10 центнер ургаса абаалди даа. Тиихэдэ минеральна үтэгжүүлгэ (илангаяа аммиагтай уһа) газарай хүрьһэндэ оруулжа шадаһан участогуудай ургасань гектарай 4 центнер хүрэтэр нэмэдэг гэжэ дүй дүршэл гэршэлдэг. Иимэ аргануудые бидэнэр хэрэглэжэ шаданагүй ха юмбибди даа. Партбюро, тэрэнэй секретарь, бидэ коммунистнууд бултадаа энээниие һайн мэдэжэ байнабди. Теэд үдэр бүри бэеэ жэжэ бутархай хэрэгээр һамааруулаад, харин шухала юумэнүүдые шиидхэжэ шаданагүйбди, — гэжэ И. И. Бельский шүүмжэлэл хэбэ.

Партбюрогой гэшүүд өөрөө секретарь түрүүтэй малшадай, МТМ-дэ хүдэлэгшэдэй ажал хүдэлмэриин байдалаар һонирходоггүй. Колхознигуудайнгаа дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулдаггүй гэжэ шүүмжэлэгдээ. «Бидэ жолоошод урдаа табиһан ямаршье хараа зорилгогүйгөөр хүдэлдэгбди. Бидэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Үнгэрхэдөө, партийна организациингаа секретарь нүхэр Кононовые бидэ оройдоо харадаггүй гээшэбди. Тиихэдэ правлениин түрүүлэгшэ Г. Я. Ерофеев бидэнэй ажалай дүүргээд ябаһан хойномнай МТМ-дэ ерэдэг» гэжэ жолоошон Н. Н. Миронов ажаглалта хээ.

Суглаанууд дээрээ бэе[...] шүүмжэлэлсэһэн, дутагда[...]нуудаа тоолоһон, тэдэ [...]гэдые усадхаха гэһэн һа[...] шиидхэбэри абаһан мүр[...] үглөөдэрынь тэрэнээ ху[...] мартажархидаг муутай бай[...]һанаа коммунистнууд эли[...]хэйлээ. Мүнөө колхозой н[...]гэшье хүтэлбэрилэгшэ, нэгэшье мэргэжэлтэ фермэ, бр[...]гада дээрэ хонон үнжэн бай[...]жа, ажабайдалтайнь танил[...]сахаяа болинхой. Иимэ бай[...]хадань ямар бодото туһа[...]ламжа хүлеэлтэйб [...] Коммунист Н. П. Белоусо[...]вой даадаг һү һаалиин фе[...]мэдэ колхозой түрүүлэгшэ [...]жэлэй хугасаада миил хэ[...]дахин ябууд ороод гараһ[...] баримта дээрэ хэлээш[...] гэршэлнэ. Теэд энэ фермэ[...] колхозой правлениин конт[...]роһоо оройдоол киломе[...] хүрэхэгүй газарта байдаг [...]лэ.

МТМ-гэй главна инже[...]нер А. М. Сысоев үгэ хэл[...]хэдээ, би 4 һара үлүүт[...] саг соо бюрогой гэшүүн б[...]баб. Теэд заседаниин[...] ямаршье бэлэдхэлгүйгөө[...] ябууд дундаа болоно гэ[...] һанагшаб. Коммунистнууд[...] дунда партийна, ниитын [...]рам эбдэхэ ушар үзэгдэн[...] Элидхэл дотор шиидхэгдэ[...]гүй асуудалнууд тушаа [...] багаар хэлэгдээ гээд тэмдэ[...]лээ.

Коммунистнуудай журам[...]май һула байһые баримта[...]ха хэрэгтэй болоно. Сугла[...] дээрэ дуу гарадаггүй, с[...]лаандаа ерэдэггүй, партийн[...] взносоо саг соонь түлэд[...]гүй заримашуул үшөөл би[...] Тиимэшүүл тушаа хөөрэ[...]дөөншье болодоггүй. М[...] партийна даабаригүй ко[...]мунистнууд энэ организаци[...]да бии байдагынь гайхалта[...] Ажахынгаа партийна ор[...]низациие бэхижүүлхэ, [...]нэ хүнүүдые өөрынгөө э[...]гэдэ шэлэн абаха хүдэлм[...]рине хангалтатай гэжэ я[...]болохоб. Тоосоото үедэ п[...]тиин гэшүүндэ кандидат[...] минии гурбан хүниие аба[...] байна. Ажахын 30 һаали[...]дай дунда нэгэшье ком[...]нист үгы байһаар. Мал [...] дээрэ минии 10 коммуни[...] хүдэлнэ.

Энэ «Коммунизм» кол[...]хоз хадаа Мухар-Шэбэр то[...]хондо оршодог. Гэбэшье т[...] ажахын партийна орган[...]циин хүдэлмэрине зүб м[...]тэнь оруулха, ажал ябуу[...]дань туһалха гэжэ хажу[...]дань байһан КПСС-эй р[...]комой оролдолго гаргааг[...] ёһоор обёоросгүй байһан[...] гомдолтой. Эдэ дутагд[...]нуудһаа зохихо тобшо[...] хэлтэй болоол хаш.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ПАРТИИН РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ХОЙТО БАЙГАЛ

Коллективэй гэшүүдые үзэл сурталай, политическэ талаар хүмүүжүүлгэдэ Череповецкэ металлургическа заводой хүтэлбэрилхы болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалга тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлэн, Хойто-Байгалай комплексно геологическа партиин партийна эхин организаци ехэхэн хүдэлмэри ябуулна гэжэ КПСС-эй Хойто Байгалай райкомой бюро дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Партийна бюрогой ба профкомой хамтын заседани дээрэ захиргаанай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар коллективэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ямараар эмхидхэгдэһэн тухай, энэ талаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудай дүүргэлтэ тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Тэрэшэлэн социалис мүрысөөнэй эмхидхэл, тэрээндэ инженернүүд, техникүүд, алба хаагшадай хабаадалга партийна бюрогой, профсоюзай комитедэй анхаралда хододоо байдаг.

Коллективэй гэшүүдые хүмүүжүүлгэдэ саг үргэлжэ һаналаа табидаг болоһоной ашаар геологическа партиин олонхи хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэй олониинь өөрын түсэб зохёогоод, энэ хүдэлмэридэ үүсхэлтэйгээр оролсоно. Жэлэй эхинһээ хойшо тэдэнэр 80 гаран лекци уншаад байна. Эндэ марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха, мүн коммунис ажалай һургуули хүдэлнэ. Коллективэй гэшүүд бултадаа тооной һуралсана. Арадай дружина, нүхэдэй сүүд гэхэ мэтэ ниитын эмхинүүд һайнаар хүдэлнэ.

Эдэ бүгэдэ ажалай болон үйлэдбэриин журам һайжаруулгада һаннаар нүлөөлнэ. Ниитын гурим эбдэхэ ушар үзэгдэнэгүй тооной. Коммунис ажалай коллективүүдэй, ударнигуудай тоо улам олошорно, хүдэлмэришэдэй ажалай болон ниитын, эдэбхи үүсхэл дээшэлнэ. Тиигэжэ үйлэдбэриин түсэб, даабари амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта коллективэй дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ зарим тэды дутагдалнууд бии гэжэ бюро дээрэ шүүмжэлэгдээ. Зарим инженер болон техникүүд лекционно хүдэлмэридэ халирхайгаар хабаадалсана, лекци болон элидхэлнүүдые бэлэдхэл багатайгаар үнгэргэхэ ушар үзэгдэнэ.

Геологическа партиин коллективтэ үзэл сурталай, политическэ хүдэлмэри саашадань улам һайжаруулха хэмжээнүүд партиин райкомой бюрогой тогтоол соо хараалагдаба.

ТҮНХЭН

КПСС-эй райкомой бюрогой заседани эндэ һаяхан боложо, партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэлэй ябаса тухай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Б. М. Кырмыгеновэй тоосоон зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Энэ политическэ шухала удха шанартай кампанида зорюулагдаһан бэлэдхэл хадаа партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри улам һайжаруулгада нүлөөлнэ, хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэжэ бюрогой абаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ. Тоорын, Шанаагай отделенинүүдтэ партийна суглаан саг болзортоо зарлагдажа, шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Олон коммунистнууд мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябалсажа, бусадта оролдосотой ажалай эрхим жэшээ харулна.

Гэбэшье КПСС-эй райкомой бюро дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлдэхэ талаар тус партийна организациин ябуулжа байһан хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд бии байһаар. Зүүн Мүрэнэй, Шулуутын отделенинүүдтэ партийна суглаан, партбюрогой заседани саг соогоо үнгэргэгдэнэгүй, лекци болон элидхэл үсөөн уншагдана, олон коммунистнууд партийна даабаригүй байһаар. Партиин гэшүүд болон гэшүүндэ кандидадуудай эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ хэрэгтэ парторганизацинуудай секретарьнар анхаралаа һулаар табина. Тэрэшэлэн коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсал хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй.

Эдэ болон бусад дутагдалнуудые дары усадхаха тушаа шухала хэмжээнүүдые абахыень партиин райкомой бюро колхозой парткомые, отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудай секретарьнарые уялгалаа.

В. СТЕПАНОВ.

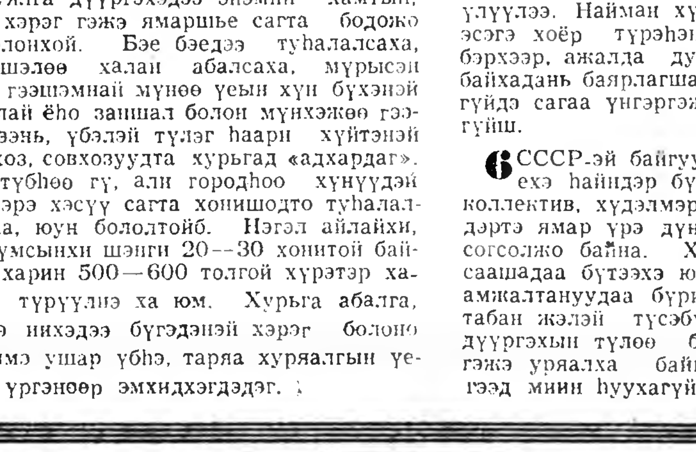

Улаан-Үдын локомотивна депогой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ союзна республиканууд бүхэндэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөнэй долоон хоног үнгэргэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ депогой хүдэлмэришэд габшагай ажалай амжалта туйлана. Энэ депо соо электроаппаратна түрүү цехэй слесарь, комсомол хүбүүн Михаил Водяков жэшээтэ ажалаараа нүхэдэйнгөө дунда шалгарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Михаил Водяков ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Чилиин Республикын Президентын хүндэлэлдэ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй правительство декабриин 8-да Кремлиин Ехэ ордон соо уулзалга хэжэ, Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде Госсенсые хүндэлбэ. Хүндэтэ айлшан ба тэрэнэй һамгантай хамта Чилиин Республикын правительствын гэшүүд, Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корвалан, тэрэшэлэн Чилиин Республикын хэрэгүүдээр Советскэ Союзда байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Марио Дарриграндзи, бусад тусхай тушаалта хүнүүд уулзалга дээрэ байгаа.

Совет талаһаа нүхэд Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, И. И. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр, СССР-эй министрнүүд, сэрэгэй начальнигууд, СССР-эй лётчик-космонавтнууд, КПСС-эй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, эрдэм ба соёлой ажал ябуулагшад уулзалга дээрэ байлсаа.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор айлшадай дунда бии байба.

Уулзалгын эхилхэдэ, Чилиин Республикын, Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

Уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Чечено-Ингушетидэ баярай ёһолол болобо

ГРОЗНЫЙ. (ТАСС-ай корр.). СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо, мүн Чечено-Ингушетиин АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, КПСС-эй Чечено-Ингушетиин обкомой, автономито республикын Верховно Соведэй баярай заседани В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Соёлой ордон соо декабриин 8-да болоо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой состав хүндэтэ президиумдэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Н. Ф. Васильевта үгэ үгтэбэ. Совет арадуудай нэгэн бүлэ дотор Чечено-Ингушетиин ябажа гараһан табин жэлэй алдарта зам тухай тэрэ хэлээд, шэн зоригтойгоор ажаллажа, энэ хизаар нютагые шэнэдхэн хубилгагшадта, шэнэ городууд, заводууд, колхозууд болон совхозуудые өөһэдынгоо гараар байгуулагшадта халуун баясхалан хүргэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ. Октябриин Революциин орденоор Чечено-Ингушетиин АССР-ые шагнаһан тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые Н. Ф. Васильев уншаа.

Партиин Чечено-Ингушетиин обкомдо, республикын Верховно Соведэй Президиумдэ, Министрнүүдэй Соведтэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эльгээһэн амаршалга нэрьемэ шанга альга ташалгаар угтагдаа. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумһээ, Россиин Федерациин Министрнүүдэй Соведһээ амаршалга мүн лэ абтаһан байна.

Партиин Чечено-Ингушетиин обкомой нэгэдэхи секретарь С. С. Апряткин үгэ хэлэжэ, дээдэ хайрын түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Советскэ правительствада баясхалан хүргөө. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Россиин Федерациин Министрнүүдэй Соведтэ баясхалан хүргөө.

«ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой ба Чечено-Ингушетиин автономито Республикын тогтоогдоһоор 50 жэлэй ой тухай» тэрэ дэлгэрэнгы элидхэл хэжэ, Чечено-Ингушетиин табин жэлэй турша соо социалис хүгжэлтые ехэ алдарта замаар ябажа гараһан тухай хөөрөө.

Ордено республикын бүхы ажалшад партиин XXIV съездын шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ, коммунизмын агууехэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ зорюулха гэжэ заседани дээрэ үгэ хэлэһэн ажалшадай түлөөлэгшэд КПСС-эй Центральна Комитедые, Совет правительство найдуулаа.

Хойто Кавказай аха дүү автономито республикануудай, Ставрополиин хизаарай, бусадай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд алдарта ойтойнь, дээдэ хайрада хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, Чечено-Ингушетиин АССР-эй ажалшадые амаршалаа.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые баярай заседанида хабаадагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр батал ан абаа. Тэрэшэлэн, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг абтаа.

Чилиин Республикын Президент Москваһаа мор[...]

Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде Госсенс Киев орохоёо декабриин 8-да Москваһаа мордобо. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын уряалаар хүндэтэ айлшан Советскэ Союзда албанай хэрэгээр аяншалһан байна бшуу.

Внуковска аэродром ошоходоо, С. Альенде ба Чилиин Республикын правительствын гэшүүдэй ябаһан ниислэлэй үйлсэнүүд амаршалгын транспарантнуудаар, Чилиин Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн байба. Чилиин Республикын Президентые москвагайхид халуунаар амаршалаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой г[...] КПСС-эй ЦК-гай секре[...] А. П. Кириленко, КПСС[...] ЦК-гай Политбюрогой [...]шүүндэ кандидат, КПСС[...] ЦК-гай секретарь Б. Н. [...]номарев, бусад тус[...]шаалта хүнүүд хани [...]саата хоёр ороной [...]нэй тугуудаар гоёо[...]мэглэгдэһэн Внуково[...]родром дээрэһээ С. А[...] болон тэрэнэй һамга[...]дохуулаа.

Кубын Республ[...] СССР-тэ байдаг элш[...] Рауль Гарсия Пелаэ[...] Чилиин Республикаһаа [...]тэ байдаг посольствын[...]ломатическа хүдэлм[...]шэд мордохуулагшад[...]да байлсаа.

С. Альенде, Н. В. [...]горный совет сэрэ[...] жагсаалай урдуур [...]раа.

* * *

Чилиин Республи[...]зидент Сальвадор А[...] Госсенс тэрэ үдэрө[...] ерээ.

(ТАСС).

СЭВ-эй делегаци Куба ерэб[...]

ГАВАНА. (ТАСС). Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй Гүйсэдхэхэ комитедэй делегациин толгойлогшо, СЭВ-эй Гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, ЧССР-эй Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Ф. Гамоуз, СЭВ-эй секретарь Н. В. Фаддеев гэшүүдые Кубын Республикын Президент Освальдо До[...] угтан уулзаба. Энэ [...]ци СЭВ-эй эмхинүүдэй [...]дэлмэридэ Кубын Р[...]кын хабаадаха туша[...]нэй арадай ажахы[...] ушарнуудые хараад[...]сан, СЭВ-эй 26-дахи [...] шиидхэбэринүүдэй [...] зүбшэлхын тула тус [...]ци ерээ.

ҺУНГАГШАДАЙ ЗАХЯА ДУРАДХАЛНУУДТА — ОНСО АНХАРАЛ

Засаг зургаанай хэрэг улгада үргэн зоной хабаададаг олон арга нүхэсэлдэй нэгэниинь хадаа һунгадай депутадуудтаа дудал һанамжануудаа захи, дүүргэлтынь хойноһоо алдолсодог ёһо гурим бо.

Нёдондо зун нютагай Советдэй һүүлэй зарлалай һунта үнгэргэлгэн соогуур ай Хоринн аймагай ажалдай депутадуудай Советэ ан олон захяа һанамжа ороо һэн. Тэдэнэй удха жэ юрэнхылэн хэлэхэдэ агай ажахын, соёл кульрын саашанхи хүгжэлтэ ту арад зоной анхарал ороло элишэлһэн дурадхалд, нютагай эрхэ байдарилтээр табигдаһан ажадалай хэрэглэмжын асуушууд һанамжалагдаһан гаа.

Аймаг доторойнгоо арга божын зэргээр али предяти, эмхи зургаанай хүр, зөөреэр, ямар Советдэй жэдэй мүнгэн һомололр хаана, хэзээ ямар захя ргэхэб гэжэ аймагай Сорй гүйсэдком сомсольсовед, ажахы, предприятидтай суг хамта нарин таар зүбшэн хэлсээд, забүхэниие бүридхэлдэ аба, тэрэнэй дүүргэлтэ хангамжээ ябуулгануудые хаслаа һэн.

...ин аймагай Советэй хижа харюусалгада 58 за дурадхалнууд абтаад, рэнэй үндэһөөр 1972 оной хын, социально-соёлой жэлтын түсэб болон бюдэ зохихо нэмэлтэнүүд улагдаа һэн. Богонёор хэдэ. һунгагшадай найда захяануудые дүүргэхэ һэн эрхэ нүхэсэлнүүд оогдоһон, бодотоор бэехын тулада эмхидхэлэй лмэри ябуулхал хэрэг аһан байна.

...унгагшадай этигэл найдаин ямараар харюулагдабайһаниинь аймагай ажа, соёл культурын хүгжэлтүсэбэй хэр дүүргэгдэжэ ...һаа нэн түрүүндэ хадаха хаям. Үнгэрөөшэ ар...арын дүнгөөр аймагнай ...алһан жэлэйнгээ түсэб ...үлэб амжалтатайгаар бэелнэ. Гүрэндэ мяха, һү, ... худалдаха 10 һарын ...габари дүүргэдээ. Му...ниитын малай үбэлжэлгэ ...эйгээр эхилээ. Үрэһэ ...гэ, техникэ срэхэ хаба...арилгада бэлэдхэл түябана. Олонхи промыш...а предприятинууд, ба...ын эмхинүүд ойн баярай ...элдэ абаһан социалис ...ануудаа амжалтатайгаар ...үүлнэ.

...ад зоной соёл культурые ...элуулхэ, тосхон һуури...дай шэнжэ тухэлые һай...уулха талаар республика ...най соносхогдоһон габ... хоёр жэлэй дашарам... һунгагшадай дурадхал...дые хараадаа абан, ара...гэзэрэлэй, элүүрые хам...тын, худалдаа наймаа... ссёл культурын, ажа...лай хэрэглэмжэ хангал... 18 элдэб барилганууд ...эгшэ жэлэй тэнгһээ хой...бодхогдоо. Улад зоной ...ын хамтадаа 3600 дүр...эн метр талмайтай гэр...толлогдоо, 14 км утатай ...саднигууд баригдаа, ... хэһэг һөөг модон һуул...а. Хуушан гэрнүүдые ...бэн заһаха, газаахинуу...ь һэргээхэ, үйлсын хар...үдые һайжаруулха та... мүн лэ бага бэшэ хүдэл...хэгдээ. Энэ талаар саа... бүри ехэ хүдэлмэри ...жа, аймагаймнай нюта... Советүүд, предприяти...ууд СССР-эй байгуу...һаар 50 жэлэй ойн бая...үндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхые хүсэнэ.

Жэшээлэн, Үдын совхозые абая. Һаалишадай ажал хүнгэдхэхэ үнеэдэй тэжээл, харууһалга һайжаруулха зорилгоор оньһожоруулагдамал, томодхогдоһон фермэ байгуулха шухала гэжэ һунгагшад дурадхаһан юм. Энээниие дүүргэлтэ болгохо хэрэгтэ түрүүшын барилга Баруун-Хасууртайда бодхогдожо эхилээ. Тэрэнэй дүүргэгдэхэдэ, фермын бүхы һаалиин мал шэнэ байрада оруулагдаха, тэжээл тараан үгэхэ, һү һааха, шабааһа сэбэрлэхэ бүхы хүдэлмэринүүд оньһон техникын хүсөөр хэгдэдэг болохо. Зундаа фермын дэргэдэ һайжаруулагдаһан хорёологдомол бэлшээри хэрэглэгдэхэ, шэмэтэ тэжээлэй ургамалнууд таригдажа, силостэ дарагдаха. Тобшолон хэлэхэдэ, шадаал һаа һү ехээр һааха гэһэн зорилгые түрүү дүй дүршэлтэй, эрдэм наукын туйлалтануудай аша туһаар бэелүүлхэ түрүүшын алхам хэгдэжэ, саашадаа совхозой бусад отделенинүүдтэ дэлгэрүүлэгдэхэ хараатай.

Үйлэдбэриин шэнэ барилгануудые бодхохын хажуугаар, тус совхоздо һунгагшадай дурадхалаар соёл культурын, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын эмхи зургаанууд мүн лэ баригдахаар түсэблэгдэнэ. Совхозой түб тосхон Удинскда 500 һурагшадай һураха дунда һургуули республикын совхозуудай нэгэдэлэй хүсэ зөөреэр 1973-1975 онуудта баригдахаар Буряадай АССР-эй Верховно Советэй һуулшын сессиин тогтоолоор хараалагдаба. Совхозой хүсэ зөөреэр мүн Удинск тосхондо 300 хүнэй һууритай соёлой байшан бодхоогдохо гэжэ шиидхэгдээд, һууриинь табиха талмай тодорхойлогдоо, барилгын мүнгэ һомололго, проект зохёолго хэгдэжэ эхилээ. Мүнөө баригдажа байгаа столово ерэхэ шэнэ жэлээр ашаглалгада үгтэхэнь.

Һунгагшадай захяа дурадхалнуудые дүүргэлтэ болгохо талаар Үдын совхозой директор нүхэр В. Ц. Цыренов, сомоной Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр И. Б. Афанасьев, депутадууд нүхэд Н. П. Бальчугов, Ц. Дымбрылов, Р. Базарова, З. Борисова гэгшэд илангаяа ехэ эдэбхи үүсхэл гаргажа, эмхидхэлэй ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулнад. Һунгагшадай дурадхал һанамжануудай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай сомоной Советэй сесси, гүйсэдкомой заседаниинууд, совхозой директи, парткомдо зүбшэн хэлсэгдэһэн, тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаһан байна. Һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо, сэсэрлиг модо һуулгаха хүдэлмэринүүдтэ улад зон һайн дураараа олоороо хабаадуулагдажа, гүрэнэй мүнгэнэй гаргашагүйгөөр ехэ юумэн бүтээгдэһэн байна.

Хоринн сельскэ, Ашангын, Дээдэ-Хүрбын сомоной Советүүдтэ һунгагшадай захяа бэелүүлгэ мүн лэ муу бэшээр бэелүүлэгдэнэ.

Аймагай түб Хори тосхондо үхибүүдэй үшөө нэгэ шэнэ ясли - сэсэрлиг тогтоогдоо. Тосхон соогуур маршрудтай автобус ябадаг болоо. Олон үйлсэнүүд электрын галаар гэрэлтүүлэгдэдэг болоо. Аймагай Советэй депутат, гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн, Хоринн леспромхозой директор нүхэр Г. Н. Баранниковой үүсхэл оролдолгоор лесопунктнүүдтэ: Тужада клуб, һургуули, Анаада—магазин, стадион, 14 автомашины гараж, Зүүн Хуурайда — спортын зал, фельдшерскэ пункт баригдажа дүүрэнтээ.

Һунгагшадай дурадхалаар Ашангада, Георгиевскада, Дээдэ-Хүрбэдэ, хэгдэжэ байһан шэнэ барилгануудые тоолохо болоо һаа, яһала ехэ юумэ бүтээгдэжэ байнхай.

Тиихэтэй хамта һунгагшадай захиянууд хаа хаанагүй һайнаар бэелүүлэгдэнэ гэхын аргагүй.

Жэшээлхэдэ, Хори тосхоной бүхы үйлсэнүүдтэ электрын гэрэл гаргаха арга боломжын бии. болобошье, үшөөл олон үйлсэнүүд харанхы байһаар. Эндэ эхилһэн зарим барилганууд ехээр удааруулагдана, һомологдоһон мүнгэн үлүү ехээр гаргашалагдана.

Булам тосхондо ажаһуугшад эдихэ уһаар ядалдадаг. Гүнзэгы худаг малтажа, уһатай болгохо гэһэн захяа мүнөө болотор бэелүүлэгдээгүй.

Ашанга, Амгаланта тосхонуудтахи айлнуудай газаа палисаднигууд олоор бариг-дабашье, тэндэ сэсэрлиг модон һуулгагдаагүй, хооһон хорёонууд болоод үлэшэнхэй.

Эдэ болон бусад дутагдалнууд хадаа нютагай Советүүдэй үшөөл хангалта багатайгаар һунгагшадай захяануудта хандадагые, өөһэдынь округуудта ороһон дурадхалнуудые депутадуудай үдэр бүхэнэйнгөө хинамжада абаагүй, дүүргэлтэ болгохо хэрэгтэ нютагай хүсэ зөөри, улад зоной эдэбхи үүсхэл хүсэд элсүүлжэ шадаагүйе элишэлнэ. Зорилго юуб гэхэдэ, һунгагшадай захяануудые бэелүүлхэ талаар Совет бүхэнөөр, һунгуулиин округ бүхэндэ хараалһан хэмжээ ябуулгануудые дүүргэлтэ болгохын хойноһоо бүхы депутадууд, Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, нютагай ажахынуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд халуунаар оролдохо зэргэтэй. Эндэ эмхидхэлэй, хиналтын хүдэлмэри шангадхаад, захяа бүхэнэй дүүргэлтын хойноһоо харюусалгатай тушаалтанһаа зохихо эрилтэ хээд, хэрэгтэй соонь туһаламжа, дэмжэлгэ Советүүдэй зүгһөө үзүүлээд байбал, һунгагшадай бүхы дурадхалнууд бэелүүлэгдэхэ аргатай.

Тэдэнэй дүүргэлтын хойноһоо хиналтын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха талада Советүүдэй саг үргэлжын комиссинууд ехэ эрхэтэй, үүргэтэй. Тэдэнэй хүдэлмэри эдэбхижүүлхэ, үүргыень дээшэлүүлхын тулада Советүүдэй гүйсэдкомууд хүсэл оролдолго гаргаха, тодорхой туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй. Депутадууд саг үргэлжын комиссинуудта хабаадажа, арадай албатан байһан уялгаяа дүүргэхэтээ хамта туд тудта һунгуулиингаа округ бүхэндэ хэрэгтэй эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха, ямар захягай хэдыдэ дүүргэгдэхээр хараалагдаһан аад, бодото дээрээ хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байнаб гэжэ ходо хинан шалгаха, һунгагшадайнгаа урда тоосохо уялгатай. Округуудтайгаа холбоо барисаагаа нягта болгохо бүреэ депутадууд өөһэдынгөө уялгые һайсар дүүргэхэ улам аргатай хаям. Һунгагшадай захяа һанамжануудай дүүргэлтэ хадаа депутадуудай, бүхы дээрээ Советэй ажал ябуулгын шухала нэгэниинь болоно. Тэдэнэй ямараар бэелүүлэгдэһэнһээ депутадуудай хүдэлмэриин сэгнэлтэ гаргагдадаг гээшэ.

К. ЖАЛСАРАЕВ,
Хоринн аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой секретарь.

КПСС-эй Курганска обкомой политическэ гэгээрэлэй байшан пропагандистнарта ехэ туһаламжа хүргэнэ. Пропагандын техническэ органуудаар һайнаар түхеэрэгдэһэн кабинет эндэ бии юм. Энэ киноаппаратура, магнитофон, диктофон гэхэ мэтэ булта бии. Коммунистнар А. П. Ковков, Г. П. Попова болон бусад эндэ хэшээлнүүдые үнгэргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй түүхэ заадаг багшанар А. П. Ковков, политическэ гэгээрэлэй байшангай консультант Г. П. Попова гэгшэд үзэл сурталай ажалай техническэ аргануудтай пропагандистнарые танилсуулна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮЛЕЭН ГАЗААТНАЙ БУУЛГАГДАА ГҮ?

Таниие ямараар ханганаб?

Улаан-Үдэ хотын ажалшадые түлишөөр хангаха гэһэн тон шухала зорилго манай ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдана. Хэнэйшье мэдэхээр, түрэл Улаан-Үдэ хотымнай ажалшадай тоо жэлһээ жэлдэ бүри ургана. Байрын шэнэ гэрнүүд олошорно. Тиимэһээл түлишэ үшөөл ехээр хэрэглэгдэнэ бшуу.

Ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангахын тула бидэнэр тон ехэ юумэ хэхэ болоноолди даа. Һүүлэй жэлнүүдтэ ойноо асарагдаһан модо хюрөөдэхэ, хахалха ажал яһала оньһожоруулагдаа. Урдань леспромхозуудта отологдоһон модо уһаар урадхуулан асаржа, тайрадаг бэлэйбди. Нигэжэ хүдэлхэдэ нобшо удаан һэн. Жэлдээ арайшье гэжэ 45—50 мянган кубометр модо тайража ажалшадта худалдадаг бэлэйбди. Хүн зондо түлеэн хүртэнгүй дууһашадаг бэлэй. Энэ хүндэ байдалһаа гарахын тула бидэнэр яһала ехэ юумэ хэһэн байнабди. Ойһоо асарагдаһан модо үйлэдбэрилхэ оньһожоруулагдамал шэнэ складтай болонхойбди. Хандагатайн, Шулуутайн, Горхоной леспромхозуудһаа модон түмэр замаар асарагдана. Ута зангаарнь асарагдаһан модо хүсэтэ кранууд вагонуудһаа саг дары буулгана. Тайрагдаһан модо хахалха КАЦ-7 түхэлэй хүсэ ехэтэй оньһон түхеэрэлгэ манай складта тодхогдоһон. Машинануудта модо ашаалха КПТ-1 түхэлэй кран бии юм. Иимэ хүсэ ехэтэй оньһон түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадабал, манай ажахын хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангажа шадаха байна.

Урдань ажалшад өөрынгөө машинануудаар түлеэ абаашадаг бэлэй. Заримдаа нэгэ зэргэ 40—50 машина складай дэргэдэ суглархa, түлхисэлдэхэ. Нигэжэ хүдэлхэдэ ажалшадташье, манай хүдэлмэришэдтэшье хүндэ болодог һэн. Ажалшадай захилаар түлеэ отолоод, газаань буулгадаг болохо гэжэ шиидэһэн байгаабди. Энэ шиидхэбэриемнай хүн зон ехэ дуратайгаар дэмжэһэн юм. Тэдэнэр манай конторододо ерэжэ түлеэ бэшүүлээд, мүнгыень түлөөд ябашадаг. Арбаад лэ хоногой хугасаада түлеэн гэрэйнь газаа буулгагдадаг. Мүнөө ажахыдамнай найман трактор, дүрбэн автомашина тоологдоно. Үнгэрһэн арба һара соо 67 мянган кубометр модо үйлэдбэрилжэ, 52 мянган кубометрыень ажалшадта наймаалаад байнабди.

Ойһоо асарагдаһан модо түргэнөөр үйлэдбэрилжэ, ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангаха гэжэ манай хүдэлмэришэд яһала оролдоно. Эдэнэр оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг, абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шададаг хүдэлмэришэд манай ажахыда олон.

Жэшээлэн хэлэбэл, Тимофей Иванович Ткачевой бригадын хүдэлмэришэд халаан бүриингөө даабари 20—26 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр вагонһоо модо буулгаха, отолхо, машинануудта ашаалха хүдэлмэри тэгшэ һайнаар бүтээдэг байха юм. Бригадынь гэшүүн Леонид Носков модо тайраха мэргэжэлдэ һайн дүршэнхэй. Тэрэнэй оролдолгоор ехэ модон тайрагдажа, саг болзор соогоо хэрэглэгшэдтээ эльгээгдэнэ. Тимофей Иванович Ткачёв олон жэл соо эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байһанайнгаа түлөө һаяшаг Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа бэлэй. Харин бригадынь гэшүүн Ксенья Ксенофонтьевна Сазонова КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Эбтэй эетэйгээр, оролдосотойгоор ажаллаһанайнгаа ашаар лэ эдэнэр халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ шадана гээд тэмдэглэмээр.

Пётр Алексеевич Волчковой даадаг бригадын хүдэлмэришэд яһала эдэбхитэйгээр ажаллана. Эдэнэр вагонуудһаа модо буулгаха, тайраха даабаряа үлүүлэн дүүргэһэн лэ байдаг. Эдэнэй ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг дээрэһээ модон түргэнөөр буулгагдажа, вагонуудай миин байха сагынь хороогдоно.

Ажалшадые түлишөөр хангаха. Улаан-Үдын ажахын хүдэлмэрилэгшэд байгша оной гурбадахи квартал соо эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, даабаряа үлүүлэн дүүргэһэн юм. Энээниие манай СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерство, профсоюзай ЦК үндэрөөр, сэгнэжэ, бидэндэ хоёрдохи мүнгэн шан барюулһан байна. Манай хүдэлмэришэд дүрбэдэхи квартал соо бүри эдэбхитэйгээр ажаллажа, 103 мянган кубометр модо үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ даабари декабриин 25-да дүүргэжэ, СССР-эй 50 жэлэй Хүндэлэлэй тэмдэгтэ хүртэхэ гэһэн хүсэл зорилго урдаа табинхай. Байгша оной арба һарын дүн согсолон гаргаад үзэхэдэ, хүдэлмэрилэгшэднай үгэдөө хүрэхөөр лэ хэбэртэй.

М. НИХЛАНОВ,
Улаан-Үдын түлишын ажахын директор.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

БУДАПЕШТ

ХҮСЭДӨӨР ҺАЙШААБА

ТАСС

ВНР-эй Эсэгэ оронoй арадай фронтын президиумэй үргэн заседани декабриин 8-да эндэ болоо. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй СССР-эй партийно-правительственна делегациин аяншалга венгер ба совет арадуудай бата хани барисаае бэхижүүлгэдэ туһалаа, делегацитай болоһон хэлсээнүүд үрэ ехэтэй харилсаа хүгжөөхэ арга боломжонуудые үргэдхэлгэдэ туһалаа гэжэ тэмдэглэнэ.

ПРАГА

ЧНП-гэй ЦК-гай пленум

ТАСС

ЧССР-эй Национальна фронтын бүридэлдэ ородог партинуудай нэгэн — Чехословакиин Арадай партиин ЦК-гай пленум эндэ боложо дүүрэбэ.

КПЧ-гэй XIV съездын һүүлээр ябуулагдаха сурталай хүдэлмэриин зорилгонууд тухай КПЧ-гэй ЦК-гай октябриин (1972 он) -пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ тухай ЧНП-гэй ЦК-гай Директивэнүүдые хаража үзөө.

БЕРЛИН

СЕПГ-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

СЕПГ-гэй ЦК-гай пленум эндэ болоо. Пленумэй һүүлээр толилогдоһон мэдээсэл соо иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь Г. Миттаг Политбюрогой элидхэл хээ. СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн ГДР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Х. Зиндерман 1973 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб тухай элидхэл хэһэн байна.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

1973 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбэй ба 1973 оной гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые СЕПГ-гэй Центральна Комитет һайшаагаа.

БРЮССЕЛЬ

Баруун дүрбэн гүрэнэй шиидхэбэри

ТАСС

Баруун тээхи дүрбэн гүрэнэй — США-гай, Франциин, Англиин ба ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй уулзалга эндэ боложо, баруун гүрэнүүдэй ба Германиин Демократическа Республикын хоорондоо дипломатическа харилсаа тогтоохо гурим зүбшэлэгдөө.

Декабриин 7-до Брюссельдэ нээгдэһэн НАТО-гой советэй сессидэ дүрбэн гүрэнэй шиидхэбэриие элидхэхэ ёһотой Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шуман пресс-конференци дээрэ мэдээсэбэ.

ГДР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаанай үндэһэ һуури тухай договор декабриин 21-дэ Берлиндэ баталһанайнь һүүлээр США, Франци, Англи өөһэдынгөө үзэмжөөр ГДР-тэй дипломатическа харилсаа тогтоохо тухай хөөрэлдөө хэжэ эхилхэ гэжэ хараалагдана.

Баруун дүрбэн гүрэнэй шиидхэбэри НАТО-гой гэшүүн оронуудай зүгһөө ГДР-ые хашаха харшалалга» дүүрээ гэһэн удхатай.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Германиин Демократическа Республикые Холбоото Штадууд ойрын һаранuудай турша соо мэдэрхэ байха гэжэ США-гай гүрэнэй секретариин орлогшоор томилогдоһон Кеннет Раш «Вашингтон пост» газетэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлбэ. ГДР ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаанай үндэһэ һуури тухай договорые эсэслэн баталһанайнь һүүлээр ГДР-ые заабол мэдэрхэбди.

ПАРИЖ

Пресс-конференци Парижда болобо

ТАСС

Американ правительство, сайгон хархис засагаархид амгалан байдал һэргээхэ хүсэл эрмэлзэлтэй байһан хэбэртэйгээр мэдүүлбэшье, үнэндөө Вьетнамай асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ һаад тойбо татажа үргэлжэлһөөр гэжэ һүүлэй заседани харуулаа гээд Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын делегациин түлөөлэгшэ Ли Ван Сау Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөнэй ээлжээтэ, 169-дэхи, пленарна заседаниин һүүлээр болоһон пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ.

Дай болюулжа, амгалан байдал һэргээхын түлөө тэмсэдэг Урда Вьетнамай улад зондо харша ябуулгануудаа сайгон хархис засагаархид һүүлэй үедэ улам үргэдхэжэ байна гээд Ли Ван Сау тэмдэглээ. Урда Вьетнамай хүн зон ДРВ-гэй ба США-гай хоорондо хэгдэһэн хэлсээе һайшаажа, тэрээндэ дары гар табиха эрилтэ Холбоото Штадуудай үмэнэ табина гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ДРВ-гэй ба США-гай хоорондо хэгдэһэн, Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табихаяа Холбоото Штадууд арсана.

НЬЮ-ЙОРК

«АПОЛЛОН-17» ҺАРА ТЭЭШЭ ДАБШАНА

ТАСС

«Аполлон-17» гэжэ замбуулинай онгосо декабриин 7-до Москвагай сагаар үглөөнэй 8 час 30 минутада Флорида штадтахи Кеннедиин хушууһаа ниидхүүлэгдэһэн байна. Космонавтнууд Юджин Сернан, Рональд Эванс, Харрисон Шмитт тэрэнэй борт дээрэ һуужа ябана.

Һарын кабина декабриин 11-дэ һарын нюруу дээрэ буухаар түсэблэгдэнэ. Сернан Шмитт хоёр кабина соо байха, харин тиихэдэ Эванс гол түхеэрэлгэ соогоо һуугаад, һарые тойрон ниидэжэ ябаха юм. Һарын харагдажа байгааша талын зүүн-хойто хубидахи Таурус хадануудһаа, Литтроу нүхэнһөө урдуурхи нугада бууха байна. Һарын эртэ урдын ба һаяын породонуудай шорой эндэ олдоходоо болохо гэжэ багсаагдана.

Ниидэлгын программын ёһоор, Юджин Сернан, Харрисон Шмитт 75 часай турша соо һарын нюруу дээрэ байхадаа, кабина сооһоо 7—7 часаар гурба дахин гаража, һарын нюрууе шэнжэлхэ байна. Тиихэдээ космонавтнууд «һарын вездеходоор» һарын нюруу дээгүүр 37 километр гаталха юм.

Программын ёһоор, «Аполлон-17» декабриин 19-дэ Газарта бусаха ёһотой.

Онгосын командир Юджин Сернан урдань замбуулинай дайда руу ниидэлгэнүүдтэ хабаадалсаһан. 1966 ондо Газарые тойрон дабшаһан «Джемини-9» гэжэ онгосын пилот байһан, 1969 ондо һарые тойрон ниидээд бусаһан «Аполлон-10» гэжэ онгосын экипаждa ороһон байгаа. Тэрэ 38 наһатай, далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй нэгэдэхи рангын капитан.

Шмитт Эванс хоёр «Аполлон-17» онгосодо һуужа, түрүүшынхеэ замбуулинай дайда руу ниидэбэ. 37 наһатай Харрисон Шмитт эрдэмтэ-биолог, 39 наһатай Рональд Эванс далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй хоёрдохи рангын капитан.

«Аполлон-17» онгосын ниидэлгэ «Аполлон» программаар замбуулинай онгосонуудай һара руу ниидэлгын һүүлшын экспедици болоно.

НЬЮ-ЙОРК

Һара тээшэ ниидэһээр

ТАСС

Гурбан космонавтын һуужа ябаһан замбуулинай —Аполлон-17» гэжэ онгосо Һара тээшэ ниидэлгээ үргэлжэлүүлһээр. Тэрэ замайнгаа хахад шахууень ниидээд ябана.

Космонавтнууд Ю. Сернан, Р. Эванс ба Х. Шмитт гэгшэдэй бэе гэмгүйнүүд, харин космонавт-геолог Шмитт түрүүшээр зүүдэлэд гэжэ байжа нойрсоһон байха юм.

Ниидэжэ ябахадаа, космонавтнууд астрономическа шэнжэлэлгэнүүдые хээ, онгосынгоо оньһо түхеэрэлгэнүүдые шалгаа.

ПАРИЖ

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Дахуулнуудай армиин сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ Урда Вьетнамай патриотическа хүсэнүүд шанга сохилто хэжэ, ехэ гээлтэ хоролтодо оруулна.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Куангчи хото шадар шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр.

Американ сэрэгэй командованиин Сайгондо байдаг түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, һүүлэй үдэрнүүдтэ энэ районда болоһон байлдаануудай үеэр американ стратегическэ «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд 15 ниидэлгэ хэжэ, һуурин тосхонуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоһон байна.

Меконг мүрэнэй адагтахи сүлөөлэгдэһэн районуудта США-гай авиаци добтолжо үргэлжэлһөөр.

Түбэй хада гүбээлиг газарта болоһон байлдаануудай үеэр Плейку хотоһоо баруун-урдуур 30 километртэ байдаг Тханьги гэжэ сэрэгэй баазые сүлөөлэлгын хүсэнүүд артиллереэр буудаһан байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Ноябрь һарада болоһон байлдаануудай үедэ Лаосой патриодууд дайсанда шанга сохилто хээ. Каосан Патет Лао агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, эндэ болоһон байлдаануудта патриодууд дайсанай 2.700 солдадые хүлһөөнь буулгаһан, шархатуулһан байгаа.

Тагнуулай түбэй управлениин табимал — генерал Ванг Паогой сэрэгшэд горитой хохидолдо ороо. Тэрэнэй ударидадаг дүрбэн батальон һалгаагдаһан байна. Энэ үе соо Лаосой арадай сүлөөрэлгын арми дайсанай 20 самолёт буудажа унагаагаа.

ХАНОЙ. (ТАСС). Декабриин 3—4 дэ Куангчи провинцида болоһон байлдаануудай үеэр Урда Вьетнамай патриотическа хүсэнүүд 340 солдат, офицерые хүлһөөнь буулгаһан, 8 бронетранспортёр һандааһан байна.

БРЮССЕЛЬ

ИСЛАНДИИН ШИИДХЭБЭРИ

ТАСС

Кефлавиктахи американ авиационно баазын саашадаа ямар гуримтай байха тухай Исланди январьһаа США-тай хэлсээ хэжэ эхилхэ гээд Исландиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Э. Агустссон НАТО-гой советэй сесси дээрэ мэдүүлээ.

Исландиин энэ шиидхэбэри НАТО-гой хүтэлбэрилэгшэдэй һанаа горитойгоор зобооно. Ушарынь хадаа хэлсээнһээ уламжалан, авиационно бааза болюулагдажа магад ха юм. Советэй сессидэ хабаадажа байһан США-гай түлөөлэгшэд энэ шиидхэбэриие тайлбарилхаһаа мүнөөдөө бэеэ барина.

Кефлавиктахи авиационно бааза тухай хэлсээн 1951 ондо Исландида Холбоото Штадуудаар баадхагдаһан юм.

БЕЙРУТ

Харата ябуулганууд үргэлжэлүүлэгдэһээр

ТАСС

Ливанай урда талын районууд дээгүүр Израилиин авиаци харата муухай ниидэлгэнүүдээ үргэлжэлүүлһээр.

Бинт-Джбейль гэжэ район ба Айната гэжэ тосхон дээгүүр Израилиин хоёр самолёт декабриин 7-до ниидэһэн байна.

Бунт-Джбейль шадарай Марун Эр-Рас гэжэ районие Израиль солдадууд пулемёдоор буудаһан байха юм.

...РҮҮШҮҮЛДЭ — ...ДЭЛЭЛЭЙ ...МОТА

...ан-Үдын горгүйсэдкомой ...альна ажахын управле... предприяти, эмхи зургаа... ССР Союзай байгуулаг... 50 жэлэй ойдо зорюу...һан баярай суглаануу...үнгэргэнэ. 11 һарынгаа ...рние болзорһоонь урид ...эһэн бүлэг хүдэлмэришэд ...хозой управлениин бо... нютагай промышлен... коммунальна ажахын ...риятинуудай хүдэлмэри... профсоюзай обкомой ...элэй грамотануудта ...эн байна.

...мвайн жолоошод А. В. ...на, Т. А. Максимова, ...ркын депогой слесарь... М. Воробьев, А. В. ...ков, автотранспортна ... жолоошод Г. С. Ва..., В. М. Черкасов болон ... шагнагдагшадай дунда

...ээр урмашаһан ком...на ажахын управлениин ...риятинуудай коллекти... ...эшэлүүлэгдэһэн со... уялга абаа.

Д. КОЛМАКОВ.

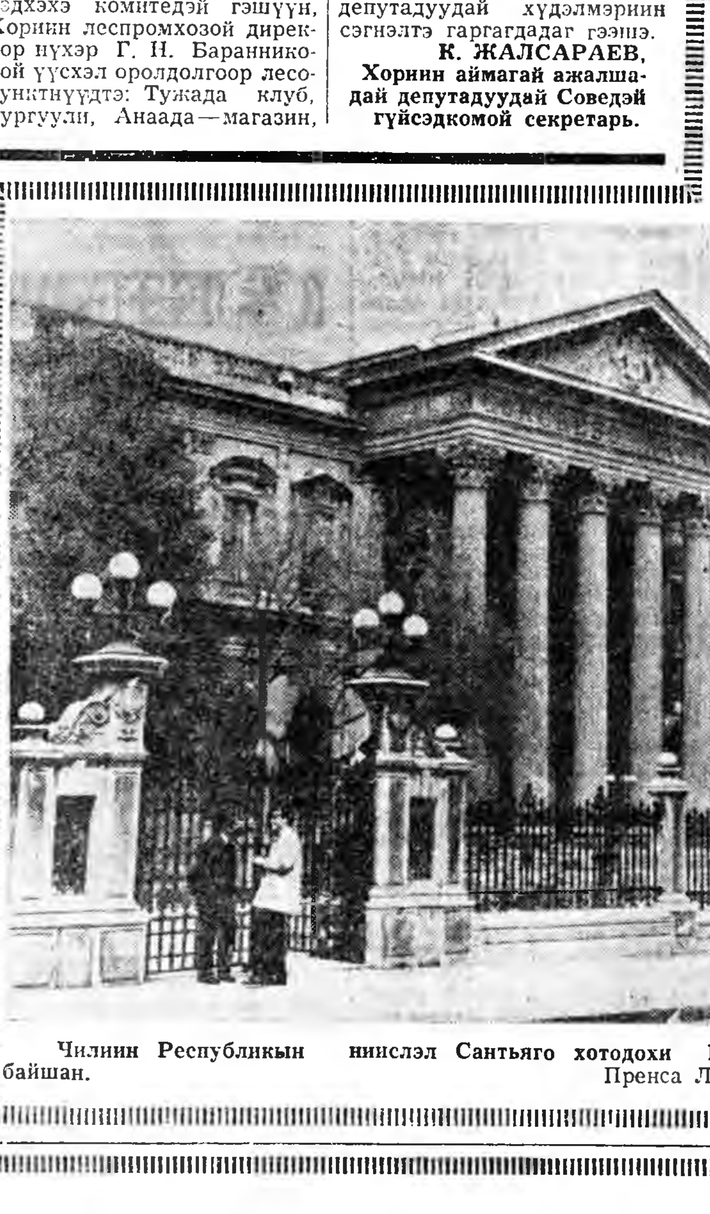

Чилиин Республикын ниислэл Сантьяго хотодохи Национальна конгрессэй байшан.

Пренса Латина — ТАСС-ай фото.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

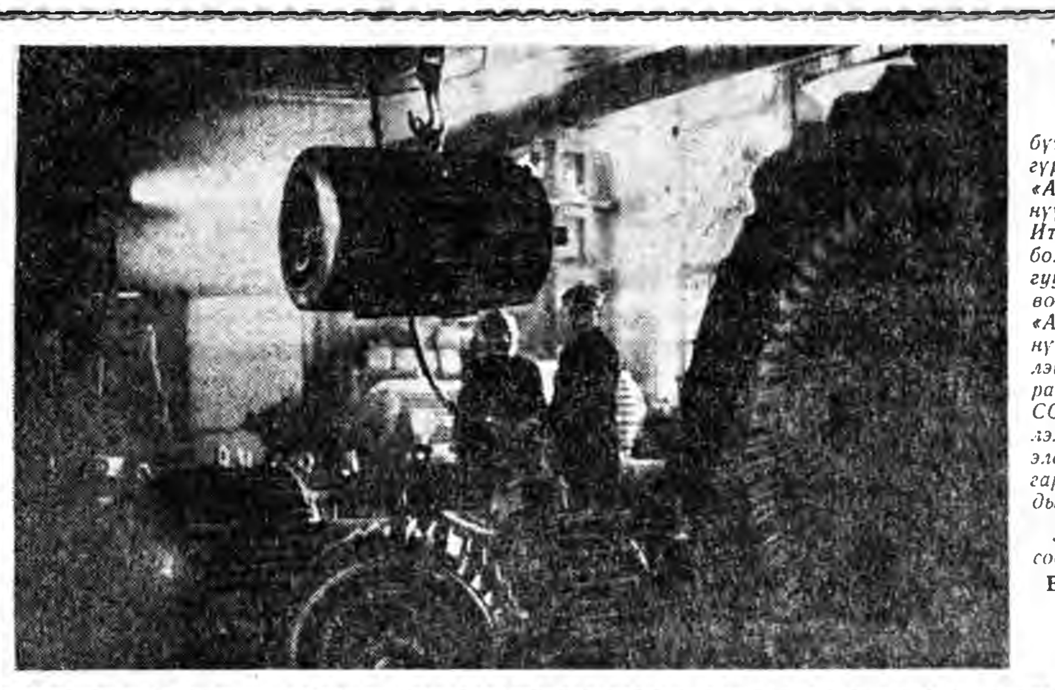

«Электромашина» заводой бүтээн гаргаhан продукци 21 гүрэндэ эльгээгдэдэг. Гадна «АО-3-313» сериин двигательнүүд Болгари, Финлянди, ГДР, Итали, Швейцари, Австрида болоhон уласхоорондын ярмагуудта харуулагдаhан юм. Заводой бүтээhэн «АО-3-315», «АО-3-355» сериин двигательнүүдтэ, мүн энэ сериин 12 зүйлэй продукци Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэhэн байна. СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ заводой коллектив шэнэ электродвигательнүүдые бүтээн гаргаха ажалдаа амжалтануудые туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой цех соо.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

ЖАРА НАҺАНАЙ БАЯР

Педагогическа эрдэмэй кандидат, Буряадай багшанарай дээдэ hургуулиин доцент, Буряадай АССР-эй hургуулиин габьяата багша, РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник, коммунист Жамсаран Сажинович Сажинов манай республикын эрхим хүндэтэй, алдар солотой, аргагүй ехэ дүй дүршэлтэй багшанарай нэгэниинь болоно.

Жамсаран Сажинович Сажинов 1912 ондо Хурамхаанай аймагай Угнасай тосхондо эгээлэй буряадай малшан бүлэдэ түрэhэн юм. Хүдөөгэй таряашадай залуушуулай зургаан класстай hургуули дүүргээд, Хяагтын багшанарай училищи 20 наhатайдаа дүүргэhэн байна. Тэрэ сагhаа хойшо тэбхэр 40 жэл багшын хүндэ хүшэр ажал эрхилhээр зандаа. Үхибүүдые hургаха, коммунис еhоор хүмүүжүүлхэ ажалые эрхилжэ, Хурамхаанай, Баргажанай болон Түнхэнэй аймагуудай дунда hургуулинуудта 20 жэлэй туршада багшалаа.

Буряадай гүрэнэй багшанарай институт эрхим дээдэ сэгнэлтэтэйгээр дүүргэжэ, 1952 ондо эндэ ород хэлэнэй кафедрын багшаар хүдэлжэ захалhан. Тэрэ сагhаа хойшо тус институтда ород хэлэ, методико заана, мүн ород хэлые буряад хэлэнтэй жэшэжэ зааха онол аргада эрээдүй багшанарые hургана.

Эндэ багшалхатайгаа хамта педагогическа бэлиг шадабаряа улам нарижуулжа, эрдэмэй кандидат боложо, hүүлээрнь ород хэлэнэй кафедрын доцентээр томилогдоо hэн. 1964 онhоо 1970 он хүрэтэр тус институдай ород хэлэнэй кафедрые эрхилжэ, эрдэм түгэлдэр, дээдэ мэргэжэлтэй багшанарые бэлэдхэхэ ажалдаа лингво-дидактическа hургуули үгэхэ, лингво-педагогическа хүмүүжүүлгын арга хэрэглэхэ гэжэ оролдодог.

Доцент Сажиновай гол эрмэлзэл юуб гэхэдэ, буряад үхибүүдые ород хэлэндэ түргөөр, бэлэхэнээр, бэрхээр hургаха гэhэн удхатай. Үшөө хүсэд шэнжэлэгдээгүй асуудалаар 30 гаран статья болон номуудые бэшэжэ гаргаhан байха юм.

Мүнөө үедэ доцент Ж. С. Сажинов «Ород ба буряад хэлэнэй сопоставительна грамматика» бэшээд, хэблэлдэ бэлдэжэ байна.

Багшын ажалhаа гадна олонитын ажалда ехэ эдэбхитэйгээр оролсодог.

Эхэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа, ами бэеэ хайрлангүй добтолгодо оролсоhон байха. Сталинградай гайхамшагта байлдаанай үедэ шархатаhан. Хайра шагнал, орден медальнуудыень тоолохо болоо hаа, захагүй олон байха.

Жара наhанайнгаа дабаан дээрэ гарабашье, урданайхидаал адли соргой дорюун зандаа ябажа, бэлиг түгэлдэр залуу багшанарые олоор бэлдэхэ, дундаршагүй дүй дүршэлдөө hургаха байhандань ямаршье hэжэг түрэнэгүй. Сугтаа хүдэлдэг нүхэрөө жара наhанайнь ойгоор амаршалаад, ута наhа, удаан жаргал эдлэхыень хүсэнэбди.

У-Ж. ДОНДУКОВ,
Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай буряад хэлэ бэшэгэй, литературын кафедрые даагша, доцент.

ОЙН БАЯРАЙ КОНФЕРЕНЦИ

Арбан табан анда
республика —
Арбан табан эгэшэ
дүүнэр
Аяар холын үе сагhаа
Амжалтаяа барьбадхан
ажаhууна.
Ород, туркмен, киргиз,
белорус —
Олон ондоо яhатан
бултадаа
СССР ороноо тоонто
гэрни гээд
Сээжэ зүрхэнhөө
магтан дуулана...

Ойн баярай теоретическэ конференци дээрэ үгэ хэлэhэн элидхэлшэд энээн тухай, арадуудай хани барисаан, национальна политикын илан мандаhан тухай хөөрэбэ. Буряадай хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы мэргэжэлтэдые бэлдэдэг техникумдэ нимэ конференци уржадар үнгэргэгдэбэ. Тус техникумэй студентнэр, элдэб үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд С. Илыгеев, В. Ишин, Б. Гириков, Г. Молокова гэгшэд элидхэл хээ.

Партиин хүтэлбэрилхы үүргэ тухай, коммунизм байгуулгын үе саг тухай hурагшад В. Мужикбаев, О. Батуев гэгшэд hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ. «Совет Эхэ оромнай коммунизм тээшэ дабшаха замдаа» гэhэн гол темээр тус конференци үнгэргэгдөө. Энэ темэдэ зорюулагдаhан дамжуулга нютагай радиогоор хэгдээ.

Техникумэй уран hайханай бүлгэмдэ хабаадагшад ойн баярай конференциин түгэсхэлдэ «Таhаршагүй хани барисаан» гэhэн уряа доро концерт табяа.

М. МЕДОВАЯ.

«ЯК-40» НИИДЭДЭГ БОЛОБО

Братск хотоhоо «ЯК-40» гэжэ турбо-реактивна самолет нютагай сагаар 18 час 30 минутада Улаан-Үдын аэропортдо үдэр бүри буудаг болобо.

— Улаан-Үдэ — Эрхүү — Братск гэhэн 614-дэхи рейсээр ниидэхэ «ЯК-40» самолетдо hуудал эхилбэ,—гэжэ дикторэй соносхохонь дуулдана. Уданшьегүй 25 пассажир самолёдой сэбэрхэн салон соо орожо, hуурияа эзэлнэ.

Энэ гайхамшагта самолёт часай 500 километр түргэнөөр 11000 метр үндэртэ ниидэнэ. Хараhаар байтар самохан шубуухайдал зурыhаар хараа далда орошоно.

лёт түргөөр дэгдэжэ, бишыхан 35 минута ниидээд Эрхүүдэ, удаань час болоод Братск хотодо пассажирнуудаа буулгадаг.

«Еhоор hайн самолёт даа» гээд пассажирнууд болон авиаторнуудай оло дахин хэлсэхые дуулаа hэм.

Үнэхөөрөөшье тиимэ. «ЯК-40» гэжэ самолёдой Буряадай огторгойдо олооро ниидэхэ саг ойртожол байна.

И. ХРАПУНОВ.

ХИМИИН НЮУСАТАЙ ТАНИЛСУУЛНА

Ивалгын дунда hургуулида Черепанова Инесса Васильевна гэжэ багша хүдэлдэг. Тэрэмнай хорёод жэлдэ химиин, биологиин багшаар хүдэлнэ.

Инесса Васильевна нэгэшье хэшээлээ «хооhоор үнгэргэдэггүй», ямар нэгэн темые тайлбарилхадаа, заатагүй туршалга хэжэ харуулдаг. Илангаяа химиин хэшээлдэ hурагшад ехэ дуратай. Юуб гэхэдэ, химиин кабинет соо ямаршье прибор хуу бии, дуран соогоо лабораторно хүдэлмэри хэхэдэ болохо юм.

Инесса Васильевна өөрынгөө заажа байhан предмедые тон hайнаар мэдэдэг. Тиимэhээ хэшээл бүхэнөө эхилхэдээ, химиин шэдиие хүүгэдтэ харуулжа шадана бшуу. Хэшээл бүхэндөө химиин нэгэ нюусатай танилсаhан үхибүүд амилжа байhан агаартаашье ондоогоор хандадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. В. Черепанова химеэр хэшээл хэжэ байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ
фототекст.

ТҮРЭЛ ҺУРГУУЛИДАА

Гусиноозёрскын дунда hургуулиин багшанар жэл бүри залуушуулай үдэшэ үнгэргэжэ, урдандаа тус hургуули дүүргэhэн hурагшадаа уридаг заншалтай юм. Тэдэнэр үнгэрhэн саг, оор тухайгаа, хаана, юу хэжэ ябаhанаа эдиршүүлдэ хөөрэжэ, тэдэнэй ажалай арюун зам шэлэжэ абахадань туhалдаг, зүбшөөл заабари үгэдэг.

1962 ондо тус hургуули 42 хүн дүүргэжэ гараhан байгаа. Мүнөө эдэнэр элдэб олон мэргэжэлтэй болонхой, городойнгоо предприяти, эмхи зургаануудта ажаллана. Жэшээнь, Осечков Эрхүүгэй университет дүүргэжэ юрист болоhон, Иванов горно инженер, Немагилова Карцева хоёр Красноярскын финансова болон тоо бүридэлгын техникум дүүргэhэн байна.

— Бидэнэр багшанарайнгаа hайн hайхан захяа заабари дүүргэжэ, саашань hуралсажа эхилhэн байнабди. Мүнөө мэргэжэлтэд болоод байхадаа, тэрэ түрүүшын үдэшэлгэ дээрэ абаhан тангариг, захянуудые үнэн сэхээр дүүргэжэ ябахадаа, багшанартаа халуун зүрхэнэй баярые хүргэдэг гээшэбди, — гэжэ нүхэр Осечков аха классуудай hурагшадта хөөрэжэ үгөө hэн.

Л. СЛЮНКИНА.

КОММУНИС ЕҺООР ХАНДАНА

Хяагтын ээрэлгэ-трикотажна фабрикын фангова цех hара бүриингөө түсэбтэ даабарине хододоо үлүүлэн дүүргэжэ СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Бүд нэхэгшэд жэлэйнгээ даабари декабриин 20 болотор дүүргэхэбди гэжэ үгэеэ үгөө.

Мүнөө тэдэнэр хэлэhэн үгэдөө хүрэхын тула оролдоно.

А. СУРМАЧ.

АЛДАР СОЛЫН МУЗЕЙ

Манай республикын түмэр замай Сэлэнгэ станциин индустриальна техникумэй багша Наталья Семёновна Димова 1965 ондо Н. В. Струтинскиин бэшэhэн «Баатаршалга» гэhэн номоор уншагшадай конференци техникум соогоо үнгэргэhэн юм. Тэрэ ном соогоо автор оорынгоо нүхэр, фашис булимтарагшадтай эрэлхэг зоримгойгоор тэмсэгшэ, эрхим тагнуулшан Николай Кузнецов тухай бэшэhэн байна. Уншагшадай конференциин hүүлээр тус техникумэй студентнэр Львов хотын номой хэблэлдэ бэшэг бэшэжэ, «Баатаршалга» гэhэн туужын авторай адресые мэдээсэхыень гуйhан байна. Тэрэнэй hүүлээр студентнэр тэрэ номой автортай саг үргэлжэ бэшэлсэдэг болобо. Тиихэдээ Н. В. Струтинский суута тагнуулшан Николай Кузнецовой ахын, дайшалхы нүхэдэйнь адресуудые үгэhэн юм.

Н. В. Струтинский болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ Украинын баруун областьнуудта ябуулга хэдэг партизанууд тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Н. В. Струтинский «Баатаршалга» гэжэ туужаhаа гадуур «Горынь ба Случа голой эрьенүүдтэ», «Үхэлые илажа гарагша» гэhэн туужануудые бэшэhэн юм. Баруун Украиные Улаан Армиин сүлөөлхэhөө урид тэндэ түрэhэн, ургаhан хүн. Струтинскиин бүлэ Львовско областиие Украинада нэгэдхэхэдэнь баяр баясхалантайгаар угтаа hэн. Харин немец фашистнарай добтолходо, Струтинскиин эсэгэнь 4 үхибүүдээ дахуулаад, партизан отрядуудта ошоhон юм. Номой автор — Николай Владимирович Струтинский, мүнөө подполковник, гүрэнэй аюулгүй байдалые сахиха захиргаанай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ ха юм. Тингэжэ суута тагнуулшан Николай Иванович Кузнецов тухай багша Н. С. Димовагай хүтэлбэри доро материалнууд суглуулагдаа hэн. Николай Кузнецов (немец обер-лейтенант Пауль Зибертын нэрээр) ами наhаяа хайрлангүйгөөр, аюултай замаар ябажа, гитлеровскэ генерал Ганс Гель, финансын министерствын референт Винтер гэгшэдhээ үhөөгөө нэхэhэн байна. Немец генерал Пауль Даргель гэгшые хотын гэгээн сагаан үдэр дунда противотанкова гранатаар шархатуулhан юм. Тэрэ юстициин министерствын байшан соо ороод, Украинадахи юстициин президент Фуике гэгшые буудажа алаа. Кузнецов-Зиберт бүлэг партизантай Украинадахи тусхай сэрэгшэдые командалагша генерал-майор фон Ильген гэгшые асаржа ерэhэн байгаа. Совет тагнуулшанай хэhэн тиимэ баатаршалгые тооложо барахаар бэшэл!

Кузнецов 1944 оной мартын 9-дэ Львовско областиин Баротин гэжэ тосхон шадар баатарай үхэлөөр унаhан юм. 15 жэл үнгэрhэн хойно Н. И. Кузнецовой хүүр олдожо, Львов хотын алдар солын добо дээрэ хүдөөлүүлэгдэhэн байна.

Үни удаан саг соо үнэтэй материалнуудые суглуулhанай ашаар Советскэ Союзай Герой Н. И. Кузнецовой нэрэмжэтэ дайшалхы алдар солын музей Сэлэнгын индустриальна техникумдэ эмхидхэгдээ hэн. Н. И. Кузнецовтой сугтаа алба хэhэн хүнүүдэй дурдалганууд, тэрэнэй ажабайдал ба ажал ябуулга тухай олон тоото фотодокументнүүд, партизан отрядуудай мэдээжэ хүдэлмэрилэгшэдэй номууд бии. Тэдэ бэшэгүүдэй дунда партиин үнинэй гэшүүн, граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагша, Кузнецовтой сугтаа хэдэн дайшалхы даабари дүүргэhэн, хоёр дахин Ленинэй, хоёр дахин дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан Мария Александровна Фортус гэгшын бэшэhэн бэшэг илангаяа hонирхолтой.

Советскэ Союзай Герой Н. И. Кузнецовой түрэhөөр 60 жэлэй ойе ургэнөөр тэмдэглэбэ. Львов хотодо болоhон дурасхаалай үдэшэнүүдтэ Сэлэнгын индустриальна техникумэй Н. С. Димова түрүүтэй түлөөлэгшэд хабаадалсаhан байна.

Н. И. Кузнецовой дүтын нүхэр Н. В. Струтинский тус техникумдэ айлшалжа ерэhэн, hурагшадай урда Н. И. Кузнецовой ажал ябуулга, hүүлшын үдэрнүүд тухай hонирхолтойгоор хөөрэhэн байна. Тиихэдээ Н. В. Струтинский олон фотозураг, номууд болон Н. И. Кузнецовой түрэhөөр 60 наhанай ойдо зорюулhан медальнууд ба значогуудые бэлэглээ. Н. В. Струтинский Улаан-Үдын телевиденеэр Н. И. Кузнецовой баатаршалга тухай хөөрэhэн байна.

Үнгэрэгшэ дайнда эрэлхэг зорит, баатаршалга гаргаhан хүнүүдэй дурасхаал хэтэдээ мүнхэ, Н. С. Димова шэнги эдэбхитэд революционно ба дайшалхы алдар солын музейнүүдые эмхидхэжэ, залуу үетэниие ажалай, революционно ба дайшалхы алдар солын заншалаар хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдодогынь hайшаалтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. И. Кузнецов.

О. ЦЫБИКОВ.

АЛЬГА ТАШАЛГА ЗАМХААГҮЙ

Бэшүүр тосхон эдэ үдэрнүүдтэ хүлгөөтэй байба. Ушарынь юуб гэхэдэ, аймагай ажахынуудай, эмхи зургаануудай, дунда hургуулинуудай уран hайханай коллективүүдэй харалга эндэ үнгэргэгдөө бшуу. Энэ харалга ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдана. Тиимэhээ хүн бүхэн энээндэ hайнаар бэлдэхые оролдоо. 30 гаран коллективhээ 1000 шахуу артистнар аймагайнгаа түб тосхондо суглараhан байна.

Энэ харалгын урда тээ хүдөөгэй клубай дэргэдэхи уран hайханай коллективүүд бэеэ бэедээ айлшалжа, хэр бэлэдхэлтэй байhанаа шалгалсаба. Алташын, Дээдэ-Мангиртын хүдөөгэй клубуудай артистнар Дунда-Хэрээтын соёлой байшанда, «Дружба» колхозой соёлшод Ново-Сретенск тосхон айлшалhан байна.

Хэрээтын дунда hургуулиин уран hайханай коллектив эрхим бэлэдхэлтэй байhанаа харуулба. «Буряад арадай соёлой хүгжэлтэ» гэhэн монтаж илангаяа hонирхолтой. 1917 онhоо эхилээд мүнөөдэр хүрэтэр түрэл арадайнгаа соёлой хүгжэлтые энэ монтаж харуулна. Тус hургуулиин буряад литература ба хэлэ бэшэгэй багша Х. Д. Гомбоев монгол, буряад арадуудай дуунуудые гоёор дуулаа.

Бэшүүрэй дунда hургуулиин, «Дружба», XXI партсъездын, «Рассвет» колхозуудай хүдөөгэй клубуудай дэргэдэхи уран hайханай бүлгэмэй коллективүүд жюриин зүгhөө эрхим сэгнэлтэдэ хүртөө.

Д. ОЧИРОВ.

Ажалай түрүүшүүлдэ—значогууд

ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ шалгараhан. Буряадай АССР-эй ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангадаг министерствын предприятинуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые «РСФСР-эй социалис мүрысөөнэй отличник» гэhэн значогоор шагнаха тухай тогтоол Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсоведэй президиум батадан абаба.

Шагнагдагшадай дунда Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай, Захааминай, Загарайн, Бэшүүрэй аймагуудай оёдолшод А. Г. Ковалева, Н. К. Вараксина, Н. Н. Петрова, А. В. Назумова, О. М. Тюрюханова болон бусад бии. «Труд», «Чайка», «Байкал» гэдэг нэгэдэлнүүдэй болон трикотажна фабрикын 26 түрүүшүүл «РСФСР-эй социалис мүрысөөнэй отличник» гэhэн значогуудаар шагнагдаба.

ДҮҮРЭН ГАНЗАГАТАЙ БУСАНА

Заза горхоной адагта баригдаhан ангуушадай отогhоо эртэ үглөөгүүр утаан бааяжа, тайгын гүн дунда хүнэй бии болоhон тэмдэг үзүүлдэг юм. Эндэ мүнөө Витимэй агнууриин ажахын ангуушад ерэнхэй, ойро тойронхи хада уулаар ябажа, агнуури хэнэ. Эдэнэрнай хэд ба гэхэдэ, Нисэнгын ангуушад Анатолий Афанасьев, пенсионер Нимбу Батуев, Гүүндэhээ ерэhэн Василий Курмазов гэгшэд болоно.

Хэдэн хоногой туршада эдэнэр ой тайгаар ябажа, яhала баян олзотой болонхой. Жэшээнь, Афанасьев 141, Батуев 100, нүгөөдэ мэргэн ангуушан Курмазов 254 хэрмэ барижа тушаагаа.

— Бидэнэй дундаhаа Василий мэргэн ангуушан. Хоёрдохёорнь гэхэдэ, энэ нүхэрнай залуу, хэрмэшэ hайн нохойтой. Тиимэhээ эртэ үглөөнhөө эхилжэ агнуурида гараад ерэхэдээ, ганзагаараа дүүрэн хэрмэтэй бусадаг. Үбгэн намда залуу нүхэрые хүсэхэнь бэрхэтэй. Тиибэшье абаhан уялгаяа дүүргэхэл байхаб,— гэжэ үбгэн Батуев нүхэрөө магтана.

Залуу ангуушан Василий Курмазов агнууриин лэ үедэ ээлжээтэ амаралтаяа абажа, нютагайнгаа ой тайгаар агнахадаа, жэл бүри абаhан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэдэг байна. Мүнөө эдэ гурбан мэргэшүүл ойн баярай үдэр болотор абаhан уялгануудаа дүүргэхэ зорилго урдаа табина.

В. БАЙБОРОДИН.
Яруна.

ТОВШОХОНООР...

✪ Ахын аймагай арадай театрай коллектив Түнхэнэй аймагай колхоз, совхозуудаар аяншалжа ябана. Тэдэнэр Хойто-Голой ажалшадта Цырен Шагжинай «Тангариг» гэжэ зүжэг hаяхан харуулаа. Энэ гастроль СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдана.

Р. СЫМБЕЕВ.

***

✪ Улаан-Үдын Октябрьска районой Геологическа үйлсэдэ оршодог хүүгэдэй клубта 20-дохи дунда hургуулиин hурагшадай хамтын суглаан үнгэргэгдэбэ. 3-дахи интернат hургуулиин эдиршүүл эндэ айлшалжа, сугларагшадай үмэнэ hонирхолтой концерт табяа.

М. ДРЯХЛОВ.

***

✪ Хүрбын совхозой залуушуул, Тээгдын дунда hургуулиин багшанар аймагай уран hайханай коллективүүдэй харалгада эдэбхитэйгээр бэлдэнэ. Тэдэнэр уян нугархайгаар хатар наада гүйсэдхэхэ, ород, буряад арадуудай урданай болон мүнөөнэй дуунуудые хонгёо hайханаар хангюурдаха байна. Багшанар Т. Г. Дугаржапова, М. К. Жамбалова, В. Б. Баяртуев болон бусад концертдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хориин аймаг.

* * *

✪ Ципиканай алта малтагшад ноябрь hарынгаа түсэб 160,3 процент дүүргэжэ, аймагай бусад предприятинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлбэ. Карафтидай алташад ноябрь hарынгаа түсэб 138,6 процент дүүргэжэ, хоёрдохи hуурида гараа.

А. ПОПОВА.

Хэлэhэндээ хүрэбэ

Ранжуровай нэрэмжэтэ үйлсэдэ оршодог Горплодовощторгын 8-дахи магазинай коллектив эршэтэй hайнаар ажаллана. Эд бараа худалдаха жэлэйнгээ даабари декабриин эхеэр дүүргэhэн тухайгаа тэдэнэр мэдээсээ. Эндэ түсэбhөө гадуур мянган түхэригэй юумэн худалдагдаhан байна.

Магазиниие даагша Нина Романовна Агнаева сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэнэй фотозураг Советскэ районой Хүндэлэлэй самбарта хододоо хадаатай байдаг. Мүн наймаалагшад Екатерина Егоровна Мяханова, Татьяна Егоро[вна] Тыхеева, Полина Прокопьев[на] Полтушкина болон бусад т[у]даддан абагшадай hайш[аалта], магтаалда хүртэнэ.

Тус магазинай коллектив эд бараа худалдаха жэлэйн[гээ] түсэб болзорhоонь урид дүү[ргэ]гээд байхадаа 1972 оной [...] болотор түсэбhөө гадуур 40 [...] мянган түхэригэй юумэ ху[да]лдаха гэжэ шиидээ.

Н. ДАНИЛОВ.

Туhатай зүбшөөл

✪ Угааhан дотор хубсаhaяа дабhа, крахмалтайгаар сэбэр уhанда хээд зайлабал, бүдэйнь үнгэ ялагар болохо, үбэлэй сагта газаа үлгэхэдэтнай хүрэхэшьегүй.

✪ Һү хөөрүүлхэдэтнай [х]ураа hаань, бага зэргэ дабhа нэмээд hэб гүүлэгты. [Ха]рангирайнь амтан бага болохо.

✪ Дабhатай уhан соо шанаhан үндэгэн тэhэрдэггүй, мүн халиhаниинь амархан сэбэрлэгдэхэ.

✪ Зузаахан саарhанда мяха орёогоод, үшөө дээрэhээнь дабhатай уhанда норгоhон бүдөөр орёожорхибол, удаан саг соо гутахагүй, шэнэ зандаа байдаг юм.

✪ Грелкэдэ хэхэ халуун уhандаа нэгэ бага дабhа хэбэлтнай, удаан хүрэгүй, халуун зандаа байха бшуу.

✪ Сэнтэhэн сонхын шэлые дабhатай уhаар сэбэрлээд, хүйтэн уhаар угаажа, хуурай бүдөөр hайса аршажархиха хэрэгтэй.

✪ Утюгэйнгээ улые сэбэрлэхэ гээ hаа, тэрээнээ бага зэргэ халаагаад, стеарин гү, али дэнгэй тоhо түрхигты. Тиигээд багахан дабhа адхаhан бүд утюгдэбэл улань ялайшаха.

✪ Үнгэтэ хубсаhые дабhатай хүйтэн уhанда угааха хэрэгтэй. Тиигэбэл ангахагүй.

✪ Мохоо болоhон хутага хурсадаха гэбэл, тэрэнэйнгээ эриень дабhатай уhан соо хахад час соо байлгаад, бүлюудэхэдэ амархан хурса болодог юм.

(«Работница» журналhаа абтаба).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Үдэшын hургуули» — түрүү бэшэг. СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баяр ёhололой суглаанууд тухай мэдээсэлнүүд. Нютаг нютагай hонин. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Үйлэдбэриин шухала хуби» — Т. Скрепкинэй корреспонденци. Партийна хронико. Редакцида ерэhэн бэшэгүүдhээ. Нютаг нютагай hонин.

Гурбадахи хуудаhанда: «Багульник» — литературна хуудаhан.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Партиин ветеран» — корреспонденци. Нютаг нютагай hонин. Хилын саанаhаа абтаhан мэдээсэлнүүд.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

11.00—Үхибүүдтэ «Колька, хани нүхэрни» гэhэн уран hайханай фильм харуулагдаха. 12.00 — Концерт.

«Орбита» харуулна:

13.05 — Һүүлэй hонин 13.10 — **Үнгэтэ телевидени.** Һурагшадта «Будильник» гэжэ дамжуулга. 13.40 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.10— **Үнгэтэ телевидени.** «Чили тэмсэлдээ, ажалдаа ба ерээдүйдэ» — документальна фильм. 15.05 — **Үнгэтэ телевидени.** Опереттын артистнарай концерт. 15.40 — **Үнгэтэ телевидени** «Киногоор аяншалагшадай клуб». 16.40 — «Элүүр энхэ» — эрдэм тараалгын программа. 17.10 — «Банда Доминаса» — ГДР-эй телевидениин уран hайханай фильм (2-дохи сери).

Улаан-Үдэ харуулна:

18.50 — 19.00 — «Растёт человек» — киноочерк.

«Орбита» харуулна:

19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — **Үнгэтэ телевидени.** Балет[ай] артистнарай концерт. 20.10 — «Где ты теперь, Максим» — уран hайха[най] фильм.

Улаан-Үдэ харуулна:

21.30 — «Хүн ба байгали» гэhэн дамжуулга. 22.1[.] — Эстрадна концерт.

«Орбита» харуулна:

23.00 — **Үнгэтэ телевидени.** «Выстрел» — уран hайханай фильм. 00.15 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.45 — **Үнгэтэ телевидени** Конькигаар фигурна hолжоролгоор [...] хоорондын мүрысөөн.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

19.10 — «Анна Каренина» — уранhайханай фильм (2-дохи сери). 20.30—Концерт.

ДЕКАБРИИН 11, ПОНЕДЕЛЬНИК.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

18.00 — «За ленинской строкой» — телефильм. 18.30 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.30 — «Долоон хоногой панорама (буряадаар) 20.0[.] — Спортын hонин. 20.1[.] — Концерт. 20.40 — «Үб[...] харгыгаар» — 2-дохи [...] жуулга. 21.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 21.5[.] — «Ритмы Ныйского зал[...]» — телеочерк. 22.10 — Му[...] тай Карим. «Һарын хир[...]гын hүни» — Улаан-Үдын телестудиин зүжэг.

САГАЙ УЛАРИЛ

Декабриин 10-hаа 14 [бо]лотор республикадамнай [...]гэ сэлмэжэ, нэгэ бүр[...] байха. Декабриин 10—11 14-дэ Байгал шадарай, [...]да аймагуудта багахан [...]саhан орохо. Температура хойто аймагуудаар hүни[н]дөө 37—42, үдэртөө 27—[..] Байгал шадарай болон [...] аймагуудаар декабриин 10—11-дэ hүниндөө 20—[..] үдэртөө 11—16, декабриин 12—14-дэ hүниндөө 25—3[.] үдэртөө 18—23 градус [...]тэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1972 оной декабриин 10. ● 4-дэхи хуудаhан ● Типография управления поделам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01590. Заказ № 1400.